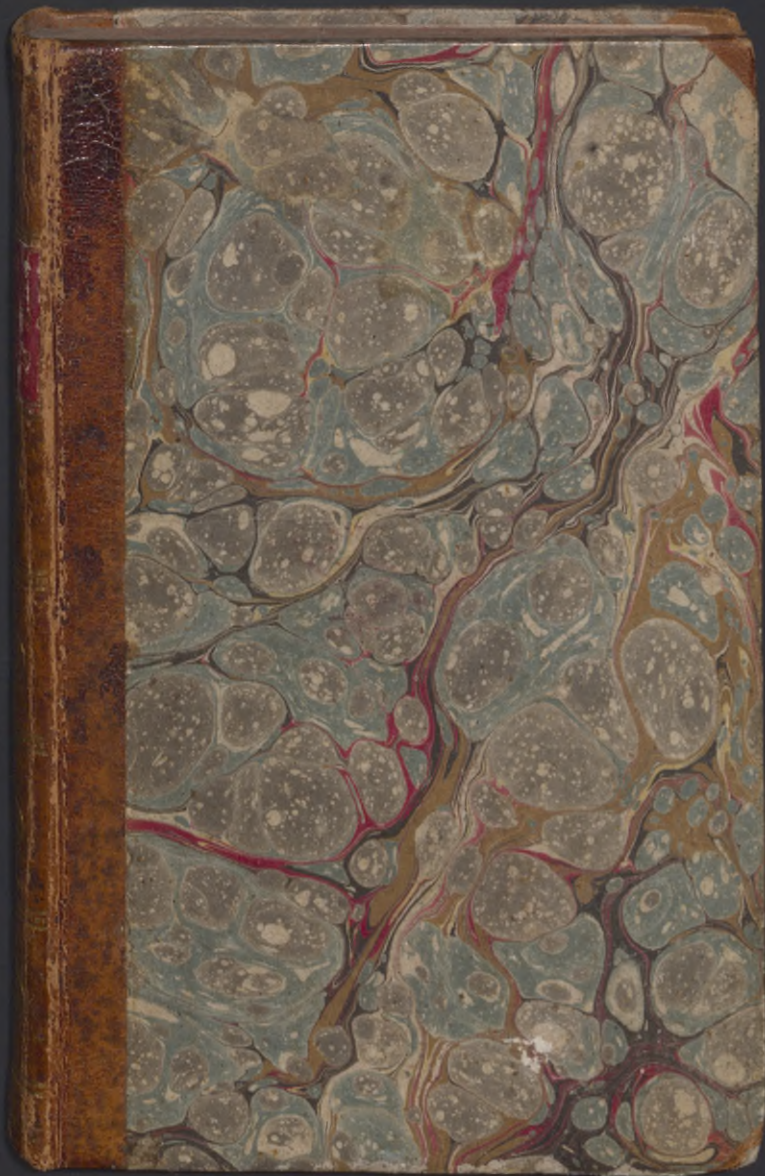

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

[George
SV
Allmo.]

1600-talet
Lv.

5v. 33/1441

50-

Perkieta

Blank page with faint, illegible markings.

SVEOPENTAPRO-
TOPOLIS.

Thet år /

Ske **S**äm för

nämste och älsste Swerigis och
Göthes Hufwudstädher.

Såsom äro /

Upsala / **S**igtunå / **S**caræ /
Bidreöd och **S**tockholm.

Uthaff Gambla Sweriges och Göthes
Handlingar och Monumenter / som medh sans-
ningen öfwer ens Komma / vthdragna / och
hwar rätt sinnigh Swerigis Antiquis
teters älskare til nytta på Latin
framstälts

Af Högslårde

D. IOHANNE MESSENIO *Philosophicæ*

och *Politices P.* Profess. i Upsala.

Och nu förswenskat.

Af

HENRICO HAMMERO *Uncof.*

Studiofo Upsalensi.

Stockholm / **A**hr 1613.

IN SVEOPENTAPROTO-
POLIN

Sigfridi Aroni Forsij
ELEGEION.

Metropoles Sveonum fuscata dum
densa caligo,

MESSENIUS claras reddidit
arte sua.

Aptius haud poterat praesignis cin-
gere Apelles

Urbes, quas quondam Gracia cla-
ratulit.

Nunc Henrice boni Patrie das scri-
pta Magistri,

Externis Latio, qua dedit ille
sono,

I Liberi properè, quem fecerat ille
Latinum,

Suscipe tu proprium Suecica clara
dum.

Then Höghborne Furste
och Herre /

Her Johan / Sveriges
Kijles Arffurste / Hertigh til Öfers
göthland / etc. Min nådighe
Furste och Herre.

Önskar tagh nådhe och fridh af Gudt/
sampt all rimligh och andeligh wåls
signelse.

Höghborne Furste / nådighe
Herre / Såsom then höghe
Throjaniske Hälten / the
Latiners oc Romares föra
fadher Aeneas / sägs hafva
afmålät thet Romerska Regementet på
sin Sköld / then han baar emoot sine
fiender / them til försträckelse / sine Ro-
mars til pris och beröm / hwilkes hela
berömmeliga Politia wäl tet större rum
effcar sin wärdigheet hade behöfde sigh
til affmålning / än then tränge Skölden:
Alltså hafwa i hwart höfligit Regement
te / thet icke thet blåtta Barbariska möra

Erre alt öfwertäckt och inwefwat haf-
wer någhre märckelighe sitt Fädernes-
landz och fremmande handlingars ålsta-
re funnin / som theras Antiquiteter och
gambla Monumenter hafwa skrifftelis
ghen sånt til effcerkomanderna: Såsom
Berofus the Chaldeers / Diodorus Sic-
culus the Babyloniers och Assyriers /
Herodotus the Persiers / Assyriers / Phea-
nicers / Ägypters / Schyters och Grea-
ters / Strabo och så the Grekers och fle-
re Landz / Josephus the Hebreers / Ta-
tus Livius och Plinius icke allenast the
Romares / utan och flere Landz läghen-
heters beskifware. Wåre gamble hand-
lingars vpletare hafwa the förnämlis-
geste och nästan the förste warit Johanne-
nes och Olaus Magnus / hwilke så myc-
ke the effcer theras tids läghenheter
hafwa kunnat sammaleta / thet medh
stoor flijt i liwset hafwa framkomma la-
tit. Och hafwer Johannes Magnus i
sin Crönika måst och i synnerheet sig hå-
lit til söfwa Historien / then han endels
aff någre gambles skrifwelser / som för
honom lång tidh warit hafwa samman-
dragit / och måste parten af Rytzens oc
Doms

Domkyrckonnes i Upsala Archivis eller
 Täckieböcker / med flit vpletat / och ef-
 ter tiderne ordentligen skickat hafwer /
 så at ingen sanningernes elskare och vp-
 rictigh domare honom hans priff ther
 vthinna med rätta förwågra kan: Men
 Olans hans Brodher / hafwer sigh för-
 nämligha förefatt / til at beskrifwa alle
 Norländers lägenheter / om folk och the-
 ras gamle sedher / handlingar och döf-
 ningar / märckelige rum och Siögar / som
 Naturen i synnerheet afmärckt och qua-
 lificerat / eller i någon synnerligh lütne-
 se / menniskiors / diuers eller något annat
 sängz / figurerat och vtharbetat hafwer /
 ther han och / när han rumen beskrifwer /
 ther något synnerligt sigh tildragit haf-
 wer / någon Historisk Relation / med in-
 månger. Men hwad som bägges theras
situs locorum, respectu parallelorum
Latitudinum / emoot Himmelen til achtan-
 de / wedhkommer / så går wäl thet såsom
 the lärde thet bättre weta / och iag thet
 aff them hörde hafwer / någhot wjdt i-
 frå förfarenheten / thet man förnimmer
 ther af skedd wara / at Norländerne på
 thet tydh af Mathematicis / som medh

Instrumenter sådant achta och obseruera
ra / icke besökte word / vran meera effter
Myletaalen achtat som Vorr vth mindre
och mindre åre / ty hafwer thetta feel sin
rattmätiga excusation. Emoot bägges
theras sansfardigha berättelser / hafwer
en oförskämd lögnachtigh Tæthe / be-
nåmd Petrus Parvus Rosentanus /
månge lögner och calumnier dichtat / och
glt tvårt emot sanningen wrångd / thet
och någre andre Danske Scribenter / eff-
ter theras naturliga art / off Swenske til
försmädelse / sigh sielfwe til itt falskt be-
röm gjorde hafwa / och thet ofta emoot
all daghligh syyn och försarenheet / om
månge gamle lågenheter föregifwit / oc
månge ting emoot sanningen förneekat /
som gamle Råringar och vnge Poickar
hoos off wetta medh sielfwa syynen och
försarenheten tillbaka drifwa.

Åf sådane the Danstes lögner / och
them ömko / som itt vprichtigte Swenske
hierta thet af hafwa kunde / at wære
gamble monumenter i mörkret skulle lig-
gia fördäilde / är then myckit förfarne D.
Johannes Messenius / min wyrdeliche
Pre

Præceptor förorsakat worden / at han
som en vprichetigh och nytålskande sies
Fäderneslandz ålskare / våre gamle mo-
numenter och Handlingar / aff gamle
Scripfter och Tånckieböcker / som någon
tjdh hoos oss siannas kunde / aff mörkets
opgrafwit / oc i liwset hafwer framkoma
latit: Andogh at then gamle Danske
listigheten sådant alt i förre tjdhher / me
dan theas infödde eller vthwalde Ro-
nungar / igenom wår förfäders enfaldis-
heet blefwe tillätne til the Swenske Cro-
nan / ifrå oss affhåndt och berdfwat hafa
wer. Ty alt thet theas fördeel hafwer
warit emoot / thet hafwa the oss alt med
listigheet ifråsnappat. Och ibland andre
sådane then höghlärde Mansens arbete /
är theenna Tractat om the sãm förnäm-
ligeste Sweriges Råtes Huswondstäders
icke then ringeste / Ty han här vthi liwet
Pappier the förnämde Städer härligen
vthkastar och ljuka som medh en behän-
digh Pencel afmålar / och thet jämpte
wedh / igenom infallende tilfälle / många
andre herlige Antiquiteter i liwset fram-
steller / så at man (snarast sagdt) aff
theenne lille Book / thet hela Swea och

Götha Regimentet / låta som i en aff-
målet Tafel / Klarlighen bestädh-
kan.

Men althenstund / at förbenemde
höghlärde Man / then Tractat på thes
Latinska Tungomålet / icke allenast för
the Lärde i Swerigis Rike / vthan al-
ramäst för the fremmande / som aff
Danste Scribenters lögner äre om the
Swenske Handlingar i en falsk meening
förde / hafwer vthgå latit / och thet ar-
bete then menighe Man / som i thet La-
tinska Tungomålet är oförsarin / icke tien-
na kunde / hafwer iagh ringa Person /
migh thetta arbete företagit / til at
affsätta thenna Lille min Praeceptoris
fäm Hufvudstädhers Book in på wårt
eghit Swenska Tungomål / migh sielff
til en öfning / och the enfallighe och
then menighe Man thet medh til godo
at tiena.

Och althenstund at iagh wäl
wret / migh the fromma och rättsin-
niga här medh en behagheligh dienst
at göra / och iwert emoot the afwo-
ghas och illwilioghas afwond emoot
migh

migh upwäckia / nödgas iagh här
til at sökia en Patron och Förswa-
rare / vnder hwilkens skugga iagh
thetta kan drijskelighen framställa.
Therföre hafwer iagh i all vnder-
dånigheet thetta arbetet E. d. h. S.
N. welat dedicera och til skrifwa /
så om min eghen nådighe Landz-
herre / vthi hwilkens Förstendöme
iagh födt är / i then ödmuika och
troghna Förhopning och Tillfö-
sicht / at E. S. N. såsom en högh
Edel och vprichtig Swenskt Na-
tur / thetta warder såsem mina
Studiers försiling nådhelighen up-
tagandes och förswarandes / vthi
hwilkens högga beskydd nåst Gudh
iagh mitt och mine Studier ödmuu-
keligen och vnderdånigen wil haf-
wa befat / och befaler här medh
E. S. N. Gudz Allzmächtigh til itt
långwarigt / helsosampt / lyckesamt

och roolight Regemente / til Lifff
och Siäl. Datum Stockholm
then 18. Aprilis / på thet bullersam-
ma och orooligha / doch (thes Gu-
dhi skee loff) lyckosamma och seghers
fulla åhret 1612.

L. F. N.

Underdånighe och öds-
miuke Tienare.

Henricus Hammerus
Lincopensis.

Then fromme och bewägne Läsaren öns
stat iagh myckin lycko och framgång.

Gm Themistocle the Atheniensers fæste wars
der sagt (fromme Läsare) at när han i sin
yngdoms tidh / icke kunde komma sigh til
Sömpn/ hafwer han plågat säya/ at han af Mil-
tadis Segherpelare bleff vpwäckt/ när han sofs
wa wille: hwilket sannerliga iagh och om migh
andeles / (doch någhot litet förändrat) thör bes
känna/ at när iagh vthaff thet Academiste swära
bekymbet / migh någhorledes wil hwila/ warder
iagh vthaff then berömmelige åhrestrifft vp-
wäckt / hwilken nästan heela Jorden Kren D.
Johanni sampt och Olao Magno/ wära beröms
melige Gøther/ för thet the wärt käre fädher
nesland striffteligha i lwset framstält hafwa/
medh thenne effrenföliande Vars / som på en
Pelar vthgrafwen står/ föråhrat hafwer.

*Fama, opus exegi, quod nec Jovis i-
ra, nec ignes,*

*Nec poterit ferrum, nec edax abole-
re vetustas.*

Thet är/

Thet werck är fulbordet försann/
Som ey Gudz wredhe skada kan/
Ey Eld/ey Jern/ey Tuden lång/
Kan göra thet meen eller twång.

Thetta beröm såghet iagh / fördrifwer sömp-
nen aff min öghon / och vpwäcker migh/ at iagh
them troligen och alwarligen/ vthi thetas foot-
spog

Spör effterföljer / och medh mitt arbete mitt Såd-
dernesland tilbörliha rånar / på thet / at om
iagh icke thet medh någhon segherpelare bekom-
ma Kan / måtte doch åtminsto / effterkommande
när effter min dödeliga affgång på min begraff-
ning / föråhtra migh någhorhanda åhrlighit Mo-
nument i Låminnelse / i synnerheet the beröms-
meliga Swea och Göttha Huswudstäder : Alla
shen / und iagh genom then ringa Boos / them
wthaff mörkret / thet vthi thetas ålderdoms åh-
ra och loss / hafwer varit fördält / lijka som aff
grafwen vthdraghit / och vthi liw / et til liw
framfördt hafwer / i thet iagh iheras första be-
gynnelse och tilwårst / och huru the hafwa stådt i
sin blom trande floor och skora macht / sedan och
på hwadh sätt the åro medh ålderen omkomne /
best / swit hafwer. Förmodhar iagh och förthens
stull tin wålwilliache (benåghne Läsare) här
til / migh at framlynda vthi mitt förhafwande /
hwilke när iagh förnimmandes warder / skal
iagh ytterlighare mitt Såderneslandz anliggan-
de beröm / så mycket migh mögeligit wara Kan /
allom wålwilliagen medhdeela / til thes iagh ige-
nom dödzens tilstyndan från thenne Jämmerda-
len bortryckt warder / theruthöfwer wil iag then
fromme Läsaren / vthi Gudz besterm / til liiff och
wålfärd hafwa befalat / hwilken och innan een
fort tindh / warder någhra andra wårck aff migh
förwåntandes. Sattigt af Upsala / Sweriges
Rikes fordom berömlighe Huswudstadh / then
1. Januarij / Anno 1611.

Johannes Messenius.

Itt kort Register / Om hwart Capittels innehåld i synnerheet / som vthi thenne Book författas.

Thet Första Capittel.

Om then nidrige Werldennes ostädigheet.

Thet Andra.

Om all tings förwandling vti Swea och Gøtha Rikten.

Thet Tredie.

Om bägge Upsala Städhers omständigheter.

Thet Fierde.

Om then Affgudherij som fördom vthi Upsala medh stor Solennitet beordrifwit är.

Thet Fämpte.

Om thet Offer som vthi Hedendomen i Upsala brukat är.

Thet Siette.

Om Swea och Gøtha Konungars Waal och Cröningar / som vthi Upsala fördom

fordom håldne äre / The flyktes och hurs
Vbsala Marchnader först at begynte.

Thet Sitwnde.

Om Vbsala läghenheet / sedhan han
ell then Christeligha Troo warde om-
wände.

Thet Ottonde.

Om Erkebiskops säres flytlande.

Thet Nijonde.

Om Vbsala Academiae begynnelse:
Huru och på hwadh tidh hon först up-
kommen / och sedhan widh macht hå-
len är.

Thet Tisonde.

Om Vbsala Caniker / och Domkyr-
kones Chorer / som vthi förtijden thet
warit hafwa.

Thet Elloffte.

Om Sigtuna Stadh.

Thet Tolfste.

Om then namnkunnigha Labors
Släch / som är strax widh Sigtuna / så
som

Som och selswe Historian / om honors
och Signild.

Thet Trettonde.

Om Sigtuna Stadz lägenheet / se-
dhan han war til Christendomen om-
wände / och huru han bleff förstörd.

Thet Fiortonde.

Om Scara Stadz begynnelse / och
huru han uti Hedhendomen hafwer war-
rit stadd.

Thet Femtonde.

Om Stara Stadh sedan han wardt
Christen.

Thet Sextonde.

Om Björkö Stadh och thes lägen-
heet i Hedhendomen.

Thet Siuttonde.

Om Björkö Stadh / huru han ell
Christendomen omwände wardt / och
huru han wardt förstörd.

Thet Aldertonde.

Om Stockholms Stadzort / huru
han / för än Staden thet begripen wardt /
hafwer warit fatt.

Thet

Thet Nittonde.

Om Agnesit och Stockholm / hwad
dhan the först sitt Dampf bekommit
hafwa.

Thet Tiugunde.

Om Stockholms Stads första be-
gynnelse / och på hwadh sätt och tjd
han först funderat och vprättat är.

Thet Tiugu första.

Om Stockholms Ryrkior / medh
theras omständigheter / huru och aff
hwilkom the först fundes
rade äro.

Thet Första Capittel.

Om thenne Werldennes
ijdhfeligha förwandling / såsom
och alltingz ostadigheet och
vndergång.

Ngen ting vnder Solen /
som then nidre Werldennes
Kretz vnder Månan i sig förs
fartar och innehåller / är så kosteligh /
adel och dyrbar / at the icke någhon
tjdh skal någon förändring eller vnder
gång vndergiffuin warda. Swilke
En Werldennes ostadigheet / then
höghlärde och mycket förfarne Lips
sius med besynnerligh ordasätt / mer
keligen vchmåler och beskriuffuer / alt
så lydandes :

Then ewighe Laghen är aff
första begynnelsen heela werlden
förestält / til at föröfas och för
minskas / vprinna och förswin
na : Och hafwer then högsta
Skaparen / intet stadigt och war.
*De constā.
cap. 1. 30*

B

schrige /

2 och tlat welat wara / förut a
sigh sielf / althet som tu högt
achtar / och tigh storlighe
förändrar vppå / skal alt vth
sin tidh förgås / eller ju år min
sto förvandlas :

Swilken Werldennes gdelighe
förvandling / then höghwisa Man
nen så härlighen och sanfärdelighet
beskriffnit haßuer : At ingen men
nistia på thenne Jordennes Bygg
ning någhor medh rätta ther emoo
saga kan.

Förre om wij wele någhor läte
wända wårt örfstånd til at bestådh
himmelens Cyklar / och Elementer
ne som äre thenne store Byggnin
gennes fösta Ämpne och Fundam
ent / så förnitome wij ther i sannin
at the ingalunda äre frige aff the
almenneligha vndergången. Såsom
förbenämde Man medh efter föllan
de ord wittnar / ther han så sägher
Seer tu then klara Selens? No
warder förmodat : Månen
hal

Han siewkna och tager aff: Seer
tu Stiernornar / the rödas och
falla nidh? Stådha Wädhet
som näst vnder himmelen är/
huru thet dagheligh dags förän-
dras och förwandlas i wädhre
bläst/skyr och regusturor: Så
han wändt tigh til Wänet/^{ibidem.}
besinner tu at och Floderna som
wi meene at bliffua ewigh was-
tande / sampt och the rinnande
fallor / vnder skundom fortore-
kas/och offta förändre sitt lopp:
Om tu omsider wilt see på Joro
denna/ see så infaller hon måns
bestådes och warder rödt igenom
båswande och hemligt insängt
wädher / sammastådes warder
hon stadd genom Eld/och måns
bestådes genom Wätu.

Och när som thenne the Neder-
lenders högga liws / hwilken sig fast
hölt widh någre aff then store Theo-
phrast

4 phrasti meningar thetta vttalat ha
de/ladhe han thet til thetta: Om
nu the förbenemde stoore (och
som oss synes) ewighwarande
kroppar äre förordnade til vni
dergång och förändring/ Hwad
skal man då tänckia och döma om
Städher/ Regementer och Ko
nunga Rijken/ hwilke moeste i li
ka måtto wara förgängelige/ så
som the som them giordt hafwa
Såsom man thet seer medh alle
människior/ the thet wäxa til v
sin blomstrande Ungdom / och
sterckias daghligen dags och för
ökas bådhe medh krafft och man
dom/ och omsider sluger in medh
them ålderdomen/ och på sidston
ne kommer sielssua dödhen / och
bortrycker them? Sammale
des haffuer thet sigh medh för be
uånnde Konungariken/ Städher

Ibidem.

och all the ting som utaff Him 5
meisens widd warda öfwertäck-
ta / ware sigh ehwadth thet hälft
wara kan / the begynnas / the
wära til och föröfas / the stå i
sin blomstrande floor / doch alle
sammans til then ände / at the
stole på sidstonne förfalla.

Och effter någhre fåå ord vth-
brister han til ehenna Plaghan :
Then gamle många märckelige
tings och Solske Regente och
Husfudstadh / then man hafwer
förgefwes meent at wara ewig
warande / Hwar är han nu? Han
är förstördt / han är i grund ne-
derbruten / vprändt / nedher-
suncken och öfwerfluten : Han
är icke medh cen / vthan medh
margfallelighe och vthsänelighe
plaghör vnderlagdt och til intet
si vrdt / och besökies i the nne dag

6 medh stor trånekten / kan dock
icke någon tudy warda funnen
på sin botn? Tu seer then Sta-
den Constantinopel / hwilken sig
så storligen förhåfwer aff sig
duble Regimentz jäte / sammale-
des thetta nu ståndande Vene-
dig / som myket höghmodas för
sin älderdoms Starethet skul?
Theras dagh warder och then
kommande. Och tu war Andors
som äst andre Stådheris ögha
then dagh skal och komma / at tu
intet meer skal warda funnen.
Then store bygningis Mästaren
ypbygger och omkullår (och om
man må såya) han lecker vthi the
Werldzligha Handlingar / lika
som en Krufomafare gör aff leet
mångahanda slagz former och
belåter / och åter strax deforme-
rar och gör them til intet. Om
sidet

sidher besluter han sitt Klaghemaal 7
om thenne Werldennes ostadigheet
medh thetra vnderliga vebropande:
Du vnderlige och ouertrassale-
lige nodigheet lagh? Allring
omlopa i thema Jödelles / och
vndergangs Stepne cirkel / och
är wäl någhot långwarande i
thenne Werldenne / men tutet es
wigt: Vplöfse sine öghon och *videm.*
omkring see medh mig / merck
och bestadh thenne Werldennes
omskiftelighet / hwilken är som
Ebbe flodh i Westerhafwet: Tu
opstå / tu nedherfall / tu regera / tu
tiena / tu ligg nedher / tu kom vp /
och så skal alltingz omlop i then-
na ostadigha werldenne / fara af
och an / så länge hon warande är.
Hwar finner man då oförgängelige
och veban förändring? Thet ewiga
Jerusalem / som ofwan Himlans
bygde är / tuct wq effrer thenne wår
ke Lanozflychtighe fallande Bonins
D u q gat

8 gar eff all hugh och sinne l ngte och
 stunde.

Thet Andra Cap.

Om all tingz f rwardling vthi
Swea och G tha Rijken.

MEn hwad g rs migb behooff/
at inf ra och bruka n gbre
Vehl ndske och fremmande
Bewijs och Exempel / til at stadha
fasta thesse midtliche tingz f rward-
lingar medh: Althenstund at vthi
thenne Torre Jordennes deel som
ligger vnder then Torste Horizont-
ten hwilken Swenskom och G thom
aff f rsta begynnelsen til at boe vthi
f rordnader  r / s  m nge m rckel-
ge tingz f rwardlingar i alla werld-
sens tydher medh m nge Exempel
eff thet betydha. F rty ifr  thet
Ottot yonde  hret effter Syndas
floden som sigh haffuer eildraghit v-
thi Noe tydh / alt in til thet Tusende
Sembundrade Tiot jende och  n-
dre  hret effter w r Saligheets vps-
r telse / haffua itz hundrade trett-
tigo och tree M chtighe Konungar
f rest s

förestådt then Swenske Cronan och
Regementet / hwilke alle ehennē nida
righe Werldennes omskiftelses tids
nare / then omilde döddhen / frå the
ta timligha löffuer bortryckt haff
uer / och Jordan som alles almennes
ligha Lågherstadh är / haffuer ehennē
glömt / och en stor deel aff ehennē
som haffua til äwentyrs märckelige
och Mannelighē gärningar gjort
äre i een ewigh förgätenheet komne
therföre sagh icke otillbörligen ehennē
ne effterföljande Wärs om Konung
Alone vthi mitt Amphiteatro fram
stält haffuer / ehennē så lydher:

*Discat qui rerum potiuntur in orbe Monarche
Plurima Scriptorum uiuere scela stylo.*

Konungar som regera wisde

I Werlden / läre här medh slif.

At göra sigh odödeligh Rampn

Aff the lärda / och vndsty sam.

Swarföre om ehennē Werldens

nes ostadigheet så många Konun
gar bortryckt haffuer / huru många
Drotningar / Furstar / Früherrar /
Riddare och många orolighe som
nedhrigare och ringare ständ bekläda

B v

haffua /

10 **haffna /** menar ty at theenne ofta
digheetz omäteligha swalg / här i
Swea och Götta Riken i midler
tydh vpflukat haffuer? Sedhan
och om theenne myttic omilde Guds
man haffuer vthan någhet ansende
så stor mæcht och wälde bruket öf
war sådana stora Potentater. hwad
görs rå så stoorlighen behoff at sigh
förundra på the stora förwandling
gar och midherfall / som hon i the
Werldennes midhyredeel i midler tydh
gjorde haffuer. Ther sådana stora /
starka och ödfuerwinliga Konungs
ligha Sloet / som medh stoor befo
ning / kosteligit arbete och konst be
na vpbygde och vthstofferade warit /
så många Tempel / Rytior / Cap
pel / och Closter / som medh kosteligit
och konstrikte arbete beprydelighen
haffua warit vpbygda / jämwal och
så många stora befasta Folkrük
Städber och Byar äre försaldne och
ödhne wordne? Ty hwar äre nu the
mächtige och namptkunnige Land
Cronor / såsom äre Finland / Helt
singeland och Weemeland / hwilke

De Fordombags sine egne Konger 11
och Cronor/medh alsom största myne
dygheet ädra och mächtighees vpper
hällit haffua? The äre nu aff medh
theras Cronors Konungzlige wapn
och äre Stattsfullighe wordne. Bäre
sägh mig hwar the många kostelige
och wäibefäste Slott äre bleffne?
Somige aff them liggia i grund förs
faldne och förstörde / och synes lika
sämna medh Jorden / the ther i förs
tydhen så kostelighen medh högga
Bygningar Torn och Rundelar
haffua warit beprydd / at the haff
ua nästan syns sträckia sig vp i Sky:
Tu i wår tydh kan man näpligha see
tekn til en part aff them som i förs
tydhen haffua warit så stora och betä
sta at the wed sitt anseende / haffua
Ständernes hierta förstreckt och bäf
wande giordt. Och en deel äre nu
aldeles släet förglömde och vthaff
Mannaminne gängne / oanseede at
the i försydhen haffua warit så sköne
och starka / at itt stoort rychte och
roop / aff theras starkheet och här
dygheet i all Land haffuer vthspryde
warit

12 warit: Ibland hwilka Aranas Slot
haffuer sigh medh rätta thet för-
nämligaste rumet tillägnat/ thet man
lätteligha see och förnimma kan aff
then trogne Sweriges Antiquitetens
vpletare och beskriffuare Iohanne Mag-
no Go:ho, thet som han i Schara
Stadz beskriffuelse införet / och sä-
gher.

Thenne Stadhen Schara/
haffuer i förtijdhē warit the
gamble Götha Konungars Säte/
och icke långt thet ifrå synes
än nu på thenne dagh tekn til the
Konungligha hofset Aranas
hwilkes Fundament / Murar
och Byggningar måtte komma
then som thet sägh/ til at thet öf-
uer sigh högeliqha förundra/
at the måste wisseliga bekänna/
at intet Hws eller Byggning
på then tijdh i alle Norlanden
hadhe kunnat sunniz at wara
til/

til/ som kostelighare hafuer war 18
rit än thet. Men hwad är thet/
som icke genom ålderdomen blif
wer förändrat? Hvilket halfwa
wårß och aff migh/ icke kan otillbörs
ligen brukat blifwa/ om then beröma
lige och vnderlige Hedniste Ryrkion
nes förstörning / som i fordom dags
vthi Upsala / i Hedendomen medh
stor bekostnat hafwer vpbyggd wa
rit / och vthi mång hundrade åhr/
medh allsomstörsta wördning / aff
alle Norländernes inbyggjare är be
sökt blifwain/ hwilkens herligheet och
så i örbenämde märckelige Historie
skrifware medh thesse effterskreffne
färgor och omständigheter vthmås
lat hafwa.

Göthaland och Swea Riks
ke / sampt medh alla thes omliq
giande Landskap hafwa aff ål
der i theta Upsala / vppehållet
och dyrkat en outhsäneligh sködu
Ryrkia / then thet medh så stor
omkostnad och beprydning haf
wer

Lib. Y.
ca. 80

14 wer vpbngde warit / at ingens
ting på thes Waggjar / Swalff
och Pelare / haffuer syns vthan
stina aff klart Guld / med hwil-
ket the haffua öffuerdragna wa-
rit / hwars taal haffuer och i lijs-
ka måtto medh Guld warit be-
täkt / vthaff hwilket haffuer och
hängde een kädta aff sitne Guld /
then ther hela Kyrckian / och
öffuersta gästarna omhwärffo-
de: Igenom hwilket thenna
Kyrckia / som på en widdh och
slådt platz lågh / medh sitt vno-
derligha hårligheets skymande /
kom them som tije tomme / til at
förundra sigh / och wörda then
stora och högha Gudzeiänst / som
ther war Celebrerat.

Och på thes förbemälte Sweris
ges Gudelighe Inbyggjare / sedhan
som the wero medh Christi sanna
kandskap

Kundskap och Länneedom vplyste / icke 15

skulle Gudhi någhon mindre tånst
bewiisa / än som the tilförrinne / thesa
se wedherstyggeligha Affgudhar be-
wilt haffua / i thet the sådant Sköns
och hårlighit Tempel them til åhra
oprättat hadde: Haffua the förr
ther skuld icke thes mindre än som til
förrinne / medh alsom största bekosta-
nat / mödha och arbete / befligat sigh
kring om hela Swea och Göttha Rike
ten / Gudhi til åhra / många kostelie-
gha och beprydigha Tempel / at
oprätta / hwilkas (en stoor deel)
grundwaler / och minsta grundstea
nar man i thenna tidhen näpligha
finna kan: Mycket mindre the Kö-
nungars och Furstars kosteligha be-
grafningar / som thet i gamle tidhen
haffua oprättadhe wart: Så
rasandes och orörlighen handlar
thenne Werldennes ostadigheet / at
hon intet giffuer sigh tilfridz thet
medh / at hon så många bögha Po-
tentater / och Kämpar igenom sin
förändring ifrå thenna Werldennes
omgångie skild hafwer / och an
hon

16 hon och the dödhas Leffamen medh
all sin beprydning / och Graffskiff-
ters äminnelle diarfwes at beröfwa.
Nu wil iagh komma til the
namptkunnigha och wäde berömda
Swea och Götha Husswundhstädheter
och them Forteligha medh thesas
omständigheter författa och beskri-
wa / hwilkos Torn / högh Byggnin-
gar / kostelighen vphygde Murar /
och oöffuerwinnerligha Portar / igen
nom Werlden:s förändring / antin-
gen aldeles är förfaldne / eller och
man seer them dageligha dagz / meer
och meer / igenom en oundwätkeligh
omskiffelse småningom lwta til fall
och vndergång? Och brukar hon
theetta sitt Tyranske Regemente icke
allenast på någhra ringa och små
Städher / vthan och jämwäl häff-
uer hon thet fulfölgt på the stora
Namptkunnigha och Solckrö-
Nordlänskes Husswundhstädher / wän-
der och icke igen at fulfölja til ändan
medh en stoor häffteigheet: Hwilket
skeer vthi wår tidh / icke vthan för
sichtighe måns / som sitt Sädherne
land

land älska / största klaghomål och
 succan: Såsom man görlighen för-
 nimmandes warder aff thesse effters
 följande Capitel. Vth hwilke lagh
 the sam förnämligaste Swes och
 Götha huffwudhstädher / såsom äro
 Upsala / Sigeuna / Schara /
 Björcköö och Stockholm /
 warder ordentelighen och sanfärdes-
 lighen beskriffuandes / och them aff
 älderdomsens möcker i liwset / mits
 Sådhernesland til åhra / framhaffa-
 uandes.

Thet Tridie Capitel.

Om bägge Upsala Städhers
 omständigheter.

Den älska och förnämligaste Swes-
 riges Rikes huffwudhstädh /
 effter alle Swenske Historie skriva-
 renters berättelse / menas at haffua
 varit Upsala: Iwarföre haffuer
 lagh hans älderdoms beröm först
 och främst i thessa mits föreragande
 velat framställa. Men the som nå
 hon Stadh eller annat beskriffuas

Skal / föller medh rätta / at man thes
egäntligha namn / och första Sun-
damens begynnelse medh alle oms-
ständigheter grannerlighen ranska
och öfuerwägga skal / och aff hwil-
ken mödho then höghlärde Johana-
nes Gorhus / migh lærer medh thes
effterföllande beskeedh.

Uppsala Stadh är först up-
bygdt någhot för Abrahamis
tidh / aff höghlöfligh Konung
Ubbe / och aff hwilken han aff
första begynnelsen sitt Namn
bekommit haffuer och wardt kalla-
lat som Latin och wissar / *Aula*
Ubbonis, thet är Ubbes Herrs
Gate / eller och thes förre at Stad-
dhen sträcker sigh på bäddhe sig-
dhor och medh flodden Saala
för hwilket Sveriges Kung
Surskar i många åhr / ingen an-
nan Titel brukat haffua / eller
welat kallas vthan Uppsala Ke-
nnt

ningar. Och är thenna Stadh 19
på ett låghlighit och lustigt rum
beläghen / hwilken icke allenast
Konungom / Potentatom och
androm / vthan och them högh-
stom Sweriges Biscopom / så så
och them Hednistom Gudom och
Gudhinnom hassuer dedicerat
warit. Vthaf thesse ord kan man
vthan ewissuel lättelighen see och
döma / at Sweriges Konungzligha
Spjura och Säte hassuer warit för-
ordnat vthi Upsala / thet och förbes-
ämnde Skribent witnar medh thes-
e nästföljande ord / thet han beskri-
uer Konung Ingas leffuerne / som
var Swea och Götha Konung / så
behandes. Thetta skriffuer och
sittes, at thenne Konunga In-
ge / sedhan såsom bådhe Rijs-
ns Monarchier woro honom
änna til handa / och han hadhe
sammat en Rijsdagh wth
Upsala

20. Upsala / skulle hafua beslutit
och stadhfäst medh Sweriges
Sustars och gemene Almosens
samtneke / at Sweriges Hufwud
och Konunga Säte skulle vchi
Hufwudhstaden Upsala / alle
altidh och stadhes hållas widh
macht: Hwarföre wardt aff
Konung Inge och hans Rådhy
för gått anseede / at om thet rumo
met på hwilket thetas Guds
tjänst / then tidhen skulle vppen
hållin warda / måtte synnerligen
taghas vchi betänckande

Men doch lät wäl på hwilken
ort och ställe i Upsala hafuer warit
the gamle Konungars Boning och
Säte / hwilket och thet Gambla eliet
Nixa Upsala warit hafuer / vchi up
sar then höghlärde Doctor Ericus Olaf
ferdom Camil widh Upsala Dooms
kyrckia vchi sin Crönika / medh såda
na ord: Hwarföre för rumten
läger

Idaghenheet och hårligheet / så som och för then stadigha Gudztjänsten skul / war medh alles samtyckie och Beslwt confirmerat och stadhfäst / at Konungarnas Boning skulle hoos försagda högh stadeligen och orygellighen bliffua / Thet thet i mång åhr war medh stor åhra widh macht hållit.

Sedt an och althenskund så myckie folck / aff åchskilteligha Landskap och Orter war vnder en Furstes Regemente kommit / war medh alles theras samtyckie för nödigt anseedt / at thet Konungzligha Sätet skulle vitht Vbsala warda widh made hållit: Ar förthenskund vitht samma Stadh / strax midh för en högh Sandbacka ræres öfuer

22 Nån/ vthi ett sidländt och sanke
ställe/ en lifien högh/ hwilken
ännu på chenna daghwarder kal
lat Konungzhögger oppå hwil
ken man menar at the gamle
Konungar skole hafwa hafte sin
boning och tülhåld/ som ther same
masiddes vthi lång tidd / skal
hafwa warit widh macht hällen.
Sedhan i medhler tidd/ wardt
Konunga Sätet/ sampt medh
Gudzeiänsten/ til itt högre rum
til några släta Jordhöggar icke
länge ifrå Stadhen bortflytt/
ther the vthi en godh tidd plaga
deh alla til/ hwilket rum nu i war
tidd blifuer gemeent kallat gam
ble Bjsala/ therföre at Erke
biscops Sätet rådan war flydt.
Men the råda gamla Bjsala
är thet som nu Bjsala failas/
ther

ther och Erkebiskops Sätet nu 25
år. En när then Christina Troon
här i Kyrket bleff stadfast / war af
them thet rum hoos förbenämde
höghar til hwilke / som förbe-
mäde är / Konunga Sätee war
transfererat, ther til vthwalde /
at man ther Domkyrckian fun-
dera skulle: Men vppå föresago
da namptunnoga ort / som the
tree Gudhars dyrckan och thes
ras Kyrckio i Hedendomen war
i floor / sedhan som then wedher
styggeligha Affgudha dyrckan
war medh rötter vpryckt och för-
driffuin / wardt sedhan vpbnadt
then H. Treesaldigheets Kyrckio /
then ther och på thenna dagh
står widh macht.

Och at then Konungzlige Bo-
ningen på förbenämde rum ha / wer
warit / är oss til ett klart witnessbörd
the Bäckar och Höger som ther rum

omkring liggia / hwilka äre the gam-
 la framledna Konungars / som the
 förtidhen bode hafwa / och äre the
 dödhä wordne / Monumenter och
 begraffningar ; Förre om the gam-
 les sedhwane fordomdags hoos off
 Swenska / och thes första uphoff / at
 the på Konungarnas aska skulle så-
 dana Mulhöghar församla / giffuer
 off M. Johannes Martini i sin Nor-
 Ra Crönika itt sådant wicnesbörd :

Oden hafwer thenna Lagh
 vthi Swerigis Rike stichtat / at
 alle dödhē skulle sampt medh alle
 sine ågodelar och löösörer / be-
 synnerlige medh penkingar / up-
 brände blifwa / meenandes / the-
 ras tilton si thes behagelighare
 bliffua Guddomen / effter som
 Elden mera åghodelar medh
 thesas dödhä troppar förtårde :
 Men til een ewigh åminnelle /
 skulle the öfuan på the konung-
 ligha och Fursteligha begraff-
 ningar /

ningar/ försambla stora Jord/
 höggar/ och hwilke mycket gott
 haßua effter sigh lärit/ them up-
 reeste the högga Runstenar öf-
 wer sina begrafningar.

Och någhot ther effter kallar
 förbenämde Historie Skribent/ thet
 man och vthi een gammal Swensk
 Crömka finner/ förbemålte ort/ som
 war förordnat til Sweriges Ko-
 nungars och Furstars Lågherstadh
 Saringzwald: Och äre the trinna
 höggarne för ingen annan orsak
 skul församblade och uphöge/ va-
 than til at betäckia och öffuerstyla
 the döda Konungars alla / som
 ther nedhsatt är/ och haßuer off nå-
 gras förwetenheet och girigheet/ som
 ther boos boos thet vppenbarat: Ty
 för någhre åhr sedhan/ haßuer en
 Bondedrång om nattetidh waris
 vthgången i then förhopning / at
 han någhon stoor skatt finna skulle/
 och groff förthen skul vp medh stoor
 mödho och arbete/ en aff the smärste
 höggarne om Midnaz tidh / vthi
 D v hwilken

26 hwilken han doch omskötter i
stadhen han meente sigh skulle ha
na bekommit en stoor skatt / haffu
funnit ut Leerkartil fult medh al
och små beenskoher / och under lee
kärlet i et stoor Swårdsfaste / sy
aldeles aff rost war förtårde.

Thet Fierde Capitel.

Om thet Affguderij som fordo
vthi Upsala medh stoor So
lenmitet bedriffuit är.

Wea och Götha Folk / wän
S förfädher / äre först geno
then helghe Mannens Ho
fligt och tilskyndan / medh Swetz the
A drahögstes sanna kannedom w
lyste / thet noghsampt the Calde
Historie Stribent Berosus wärnar
Til hwilken oförfälstade Lära co
sa na Gudzetänst / thet Nordlän
ske folk i wära förfädher / haffu
sigh stabeligen vthan naghon Krym
ran förhålit / alt in til fyrahundra
år effter Syndaflothen woro fö
lupna : Men sedgan thet för darsse
welle

sweligha och besittteliga Affguders / 27
måst vchi alla Österlanden togh öff-
uerhanden / vrvildgade thet sigh och
småningom hys til Norlanden / och
them här icke vchan många siälars
ewigha fördärff / vchi Tryusende
år förförde haffuer? Men hwadh
för Affgudar i medler tjdh aff thet
Norländska folckes dyrkade bleffue /
vpråkhar then troowärdighe Swe-
tstes Antiquiteters Scribent Olaus
Magnus så lyohandes.

Ther haffuer hoos the gam^{Lib. 3.}
la Götheste Hedningar / Tre^{Cap. 8.}
Affgudhar i synnerheet / vchi
första wördning och ähro / bliff-
uit dyrkade / then förnämligaste
och mächtigaste ibland them hafs-
wer varit Toor / hwilken sit-
tiandes på een kosteligh Dyna /
alwärlighen dyrkades / och två
andra Gudhar Oden och Frig-
ga / stodho hwar på sin siidha
hoos honom: Toor / sadhe the
at

28 a: förestå W:dhreë Dundra
Liunga/så om och regera all
dyerleek/ Moln och Klarahe
ther til medh giffua godh v
nogheet på Gadh och allahan
Frucht / jämwäl och förtag
Pestilentz och alla slags siwert
mar. Men then andra Odde
meente the at förestå Krigh of
D:ligh / then ther Mennisk
öfuer sina Fiender öfuerhand
na giffua stulle/ och han stod h
högra sidon em Thoor. Thi
tridie Frigaa / stulle haft
macht öfuer Fridh/ Wallust o
Kärligheet / hwil:ns Bäl
war och så vthi en naken qwin
blygachtigha lyknelse former
och för then s: ul wardt hon ho
the Göther i lufa ähra håll
som Venus hoos the Romar
aff hwilken Veneris dagh/ th

Freddaghen sitt namn fåt 29
affuer/ och warder ännu i vår
tidh/ henne til äminnelse helgat:
Don affuer warit vchstoff rae
medh ite Swärd/ medh en Bo-
gha/ och Wärior/ therföre ar på
den tiden affua Swinfolcken
ä wäl som Mänfolcken warit
snart beredda til krigs: Men
Toor stodh medh een Grono och
Spiro/ och Tolff stiernor runde
omkring hans hustuud/ aff sam-
Toor affuer Torsdaghen/ ia
och första Månaden i året
sitt namn bekommit: Men
Oden affuer fått bewäpnat
lika som Mars medh sut behör/
aff hwilken Odensdagen honom
til ewigh äminnelse/ sitt Namn
bekommit affuer.

Thess vpråkade Gudars Bes
läten, ha, Sa vch Obsain Doomtyr
tis

30 Ha grannerlighen medh stoer flit
förwarade warit / ale in til Drottning
Barins Jagelonte höghloflighe ihu
Kommelses Konung Johans hwe
fnes begraffning / på hwilken en del
the vrbaff någre galne och oförstån
dige Steenbyggare / the ther högh
bemålte Drottningss Graff vrbugge
words sönderhugne och vpbriände
för vrbhan Toors beläte hwilket man
än i dagh vchi Vbsala Domkyrka
Sakerstjän aff them illa stan pat
och sargae see kan: Så äre icke ala
lena thesse Monumenter / vran och
månge andre nödhörfflige Sweris
ges gamla skriffeliga handlingar /
esomofftast genom en hoop fåtunnis
ges och galnas oförstånd fördärff
wade och förkomne / så at ther man
än gärna wille the losliga Swenskas
beröm / aff Rijkens gamla handa
lingar vpleta och i liwset framkoma
ma låta / kan man them icke finna:
Man will åter komma til förberörda
falsta Gudz tjänst och Superstition /
hwilken alla Norländers Inbyggia
re vchi samma Flampnkunnigba och
kosteliga

Heligha Hedniska Kyrckla / som la 35
å Tini tidh på samma rum ther nu
är Upsala Domkyrcklo / gansta fo
Heligha upbyggde war / medh alsom
örsta wörddning besökt hafua hwil
et Albericus Cranzius the Wendi
es Historiers Stribent medh thesse
Naturlighe Särghor affmålade haff
er.

The Adle Swenske haffua^{in suo}
haffte een Kyrckia hwilken kallas^{Sueo.}
Upsala / ther nu är tidh år^{Lib.}
Sweriges Rikes Hufuudh.
stadh / och ligger icke långt ifrån
Sigtuna och Tidreköd: Bithi
thetta Templet hwilket alt haff
uer skynt aff klart Gull / haffuer
Solcket dyrkat tree Afgudar för
än so. n the på Christum trodde /
och een stoor Gull ädh sågs vitho
aff öffuerste gassen haffua. Hänge
fring om hela Kyrckian som klart
steen / när man com ther til re
som

32 sandes: Förty Kyrkian ligger
på en wiidh och stor slätt / som
medh Bårg är omkringhwärfd
Så haffuer och wiidh samman
Kyrckio stätt itt Träd / hwilket
grenar haffua sigh ganska wiid
vthspridt / thet både Winter och
Sommar haffuer grönslåg / och
haffuer ingen Menniska någon
tidh kunnat vthsåisa hwadh för
slags trädh thet varit haffuer.

Thet Semte Cap.

Om thet Offer som vthi He
dhendomen i Obsala bru
Får år.

Från then helige Patriarchen A
brahams Gødhelses tidh / war
wål then sáfänge Affgudatjån
sten / medh thes Offer i Obsala be
gynt och brukade: Doch lukt wål
kommo the Swenska icke tilförenna
sil thet stora Affguderij / at the
Mennistor haffua ofrat för ån Ro
nung

ning **FRODE** wardt til Sweriges 33

Crono och Regemende vpsatt / hwilket
the Danikes Historie Skribent /
medh thesse ord stadhfäster :
Konung Frode Gudharnas Sö
reständare / haffuer sitt Konung
gafare någhot ligit ifrån Ubsa
la begynt / ther han the gambles
sedhwanligha Offer / hwilket
vthi så långligh tindh / aff allo
Solcke vthi bruket varit hadhe /
förwandlat til en bedröffueligh
och förbannadt Gudzienst :
Ther han haffuer taghit Niennis
fior / och them slachtat och ther
medh giordt sine Afgudar its
wedherstygghelighit Offer. Och
haffuer Olaus Magnus heelo
theras Offers tildragne sedhwane /
med theras ord korteligen beskriuit :
Vthi fordomdagh haffuer vthi
the Gøthers Offer Niwotalet
myktu varit achtat och affhällit :

D

Tit

34
lib. 3
Cap. 8.

Til äwentyrs then Pyttthagori-
ste Philosophian eller Wisshet-
ten/ then the aff Salmoxe och
Dicineo lärde haffua / thet rå-
dher / at man skal i alla årendet
itt ojämyt taal sigh föreställa.
Och ändoch the haffua sine Aff-
gudhar hwar Weta / jämwäl
hwar och endagh til thet högsta
dyrckat / icke thes mindre haffua
the ther och haffuer hwar Nijonde
Månadt / mycket större och hög-
tjdelighare ährewörning thet
bewisat / och haffua the ther til
Nije daghar / sine Offer med
all som största Gudheligheet och
stickeligheet til at göra förord-
nat. Och hwar dagh haffua the
Nije slags äthstilligh diwr off-
rat / thet til the och ladhe Men-
nistiors Offer. Sedhan hwar
Nijonde år / haffuer aff all
Riss

Rijtsens Ständer til förbde Af. 25
Gudha Tempel en ganska stoor
Församling tilhopa kommit/
och ther bles i Nije Högh-tijdzda-
ghar effter thet förestreffne Of-
fers taal/ them slachtaohe Offer
til sina Gudhar / widh theras
Altare: Men samma Men-
niskia på hwilken lätten föll til
Offers/ then skulle warda leff-
uandes nidsänckt i een källa/ som
vpran strax hoos thet Rumme
på hwilket theras Offer steedde:
Och om samma Menniskia lä-
teligh vpgåffuo sin Anda/ så
vthtydde theras Prester thet wa-
ra itt lyckosampt tekn/ och war
samma Menniskia strax tådhan-
taghen/ och vtht en Lund / som
ther strax hoos war/ aff Presters
na vphängd/ then the meente he-
ligh wara/ och således sadhe the

at samma Menniska bleff strax
til Gudarnar vpsörd. The
medh troodde och then Mennis-
kian som igenom sådant Offer
wardt aff dagha taghen/sigh al-
deles saligh warda: The haff-
uer sigh och vnder stundom handt
at sielssue Konungarna genom
en sådan lått äro offerade wordne:
Och medan the the meente Kri-
kena itt lycksampt Offer wara/
så begiet hela Menigheten itt
så högt Offer medh allsomstör-
ra glädie/ Ty the troodde at the
som igenom sådan Offer fram-
ledne wero / icke skulle aldeles
wara dödhue / vthan så them / så
som sigh sielssue wara odödelige
Och om the sigh vnder stundom
hände / at någbon som til Offer för-
ordnat och i Bål an nidsäncke war-
bleff offer natten widh luffuet vp-
pehållen / så skulle han warda less
uan

mandes vprändte på thet rummet / 17
som nu är emellan Doomkyrkian och
Bondkyrkian: Vppå hwilket rum
förbenämde Brun / then ther myclic
diwp är / än nu på thenne dagh wiff
warder: Hwarföre ara the stöors
lighen willa / som säja then wara
samma Källa / som i Domkyrkian
vnder Segeren nu finnes / hwilken
Källa effter Erchiebiskop folkes be-
salning / nästan för Trehundrade
åhr sedhan / wardt v haff Jordennes
ådhror vpraffuen / för ingen annor
orsack Bul / vthan haffus henne i
förådth för Feldzwädha / hwilken
sigh i Kyrkian lättelighen eller an-
norstädes tildragha kunde. Och at
samma Källa eller Brun / icke haff-
ter warit i Domkyrkian / vthan på
thet rum som theras Offer giordes /
och icke mång stegh ifrå Affgudhas
lunden / kan man klarligh medh mån-
ge Brönike Sribenters skåål och be-
wojs stadhfästa: Såsom M. A-
damus Canik velt Bremen / medh
theffe vnderstreffne ord kunnogt
gör.

Vthaff hwart och itt slags
 diwr som Mankön war / skulle
 ap. 235. Nijo Huswudh offrade bliffua/
 medh hwilkes blodh the medh så-
 dana sätt Gudharna dyrkat
 haffua: Men theas Kroppar
 skulle vthi Affgudhalunden / som
 sträcker sigh vth medh Kyrckian /
 vphängde warda: En then
 samma Lunden haffuer thet Sol-
 ket så heligt achtat / at the hafwa
 troodt hwart och itt trä wara
 Guddomligt och heligt vtaff the
 offeradhes blodh? Migh är
 sansfårdelighen aff en Kristen
 berättat / At han skulle the
 hafwa seedt Siwrtjo och Trå
 dödhä Menniskio och Hundas
 Kroppar / på en tijdh ibland
 hwar andra vphängde warit.
 När nu thenne wedherstyggeliche
 Gudharnas tjänst och Offer wardt
 vthro

utbrutat och Gudharnas Tempel 39
platt förstörde / wardt thenne Aff-
gudhalunden affhuggen och medh
rötter vpryckt / och i samma rum se-
dhan vpbbygde then helgha Treefala-
digheetz Kyrckia / vthi hwilken såda-
na målningar än nu på thenne dagh
finnes / som vthwijsa the gamble
hedniske Historier om thetta förbe-
nämde offer.

Och haffuer icke allenast Swea
och Götha Rijken / hållet sigh til
thenna Affgudiska tjänst i Ubsala :
Vtan och jämwäl the Danskes Lan-
skap äro likt måtto ther til nödgade
wordne / aff Humble the Göthers
Konung / som sin Son Dan / haffuer
the aliwarlighen befallat / när han
honom öffuer Danmark til en Ko-
nung och Regent förordnade / thet
Olaus Gothus wicnar. Theene
är then Dan (säger han) Hum-
bles Götha Konungs Son / Lib. 2.
cap. 3.
Hwilken / när han war vpsatt
til the Danskes Konung / vthaff
D iij sin

40 sin Fader blefwe tvenne Man-
dater förestälte. Ther första
at han intet Tempel skulle någon
tjdh vthi Danmark vprätta
låta / vthan hoos Sveriges
Hufvudstadh Upsala. sin Gudz-
tjänst medh all wördigheet vth-
rätta. Til thet andra / at när
som han wille tagha vthi betänk-
kiande och nogha öfwerwägga
Danmarks tränga läghenheet/
aldrig skulle någon tjdh göra
någon Fetgd emot Sweriske.
Vthan han thet til igenom för-
sta orätt förorsakat wore.

Swilke Puncter / sannerligha
te allenast DAT / Vthan jämwal
hans effterkommander / som til Dan-
marks Konungasäte inrådde / med
all som största flyt lydige woro. Thz
man nogsampt vrass HALDANS /
the Danske Konungs Historia see och
bemärckis kan / then thetas Historie
Scri

Skrifvent / medh thesse nästföllande ord vchförer.

Och när thetta skeedt war/taghet Konung Halden Gevritcha til sin Drotning/ och när han förnam hennes Do fruchtsamheet/at hon honom ingen Lufftsfrucht frambära kunde/ på thz han skulle henne hielo pa til Fruchtsamheet/begaff han sigh til Vbsala / och fick ther aff Gudharna swar/at om han wille såå barn medh henne / så skulle han först göra offer för sina döda bröddhers siälur/och när han efterföljde theras swar / bekom han thet han begärade.

Sannerlighen/ om iagh icke sanningen förtija skal/Ean iagh wissertliggen säga at then Hedniske Byrtian widd Vbsala/ vchaff all slags Goldering om hela werlden medh en synnerligh wördning och besökning hafwer åbrat warit.

Swilket iagh l
D v syne

42 Synnerheet med Alberti Crances wite-
nesbörd stadhfästa kan / thet så ly-
dher. När som then Affgudha

Lib. 5. Sue.
In vita
Stenebelli.

Dyrkan war ändat / till hwilket
thet Göthiske Folckes fram följande
alle andre / warit mykit benägigt
at the ibland alla werldennes
Helgedomar / mykit wyrdade the
Affgudha Templet i Ubsala
ther och nu Swerijkes Huswud
stadh widh macht håller. The
samma bewises och medh thet
Saxes Witenesbörd så lydhandes

Lib. 3.
Vol. 25.

Och när som Odhen Guddom
åhra bekommit hadhe / warit
han i all Land så stoorligen i ach-
kommen / at honom alla Hedning-
gar lijka såsom werldennes liw-
hafwa vnsånget / och war nästan
ingen ort på hela Jorden fun-
nin / som icke hans Rampne
måchtigheet lydde. Och lisee

efförene sägher han. På then 43
tidhen som Oden i hele *Europa*,
bleff falskeligen för en Gudh
och ropat / haffuer han widh Vb-
sala måst hafte sitt tilhåld / ancin-
gen för thes Inbyggjares een-
földigheet / eller för thes Ortz
lustigheet skul: Och medhan
the Nordlänste Konungar medh
thes innigare benägenhet hafwa
hans Guddoms tjänst welat ut-
sprijdha / hafwa the hans Belä-
ste som skulle wara hans högheetz
kännemärke / medh en stoor Gu-
deligheetz skrynman / i flort Gull
förfartat / och så til Constantino-
pel förstickat / hwars armar the
och så medh en stoor hoop arm-
band behängde. Men hwadh
som yerlighare thetta anlangar /
skal widhare i then förste deelt i mijn
Andeligha *Arömda* / som saggh innan
fort

44 Kort tÿdÿ vthgå låter / fallkomlig
re bliffna omtalat / såsom och om
then Affgudha dyrckans vthspr
ning / som i företÿdhen aff the Sw
ste och Götter brukat wardt.

Thet Siette Capitel.

Om Swea och Göttha Konu
gars Waal och Kröningar / som
thi Upsala fordom håldne är
Theslukes och huru Upsala
Mardnader först äre be
gynte.

fter thet at them Swanske
och Götthom noghsampt ful
noge är / at Upsala är then äld
sta ibland Norlandernas Stådher
och haffuer vthaff ålder i al a fram
lidne tÿdher / medh thet Konglig
Sätet och Herredömmet warit be
prydt / och på thet icke nu vthi w
tÿdÿ / hans åderdoms berömlighe
skal aldeles wara nidherlagt och he
nom affhåndt / så bliffuer ån
hans wärdighe myndigheet vpp
håll

Allen / i thet the store Krönings Ses 45
lusteter ther ce ebrerade bliffua /
der som Sweriges Furstar medh
loort solennitet / v: hi Menighetens
te Närke / inträdde til thet Ko-
nunglige Sätet och bliffua Krönto:
hwilket doch tilförene efter en gam-
mal och losligh sedhwane / widh
passen Nijl ther ifrån / på en wijdh
och släkt Äng skulle medh hela Me-
nighetennes hylling och Waal wara
da beslutit / hwilket gamla Ko-
nungewaal / Olaus Magnus medh
theffe ord tilkänna giffuer.

The gambles höghloflighe
stadgar som Efterkommandom
för en Lagh i alla tilkommande ^{Lib. 8.}
tidher och slächter giffne äro / ^{Cap. I.}
bindha v: hi sin begynnelse / at
här Sweriges Rikes Inbyg-
gare skulle någhon Konung ut-
wålla / rå skulle Ritsens Råd
och Herremän / jämwal Land-
skaps / Häreders och Ståders
Sä.

46 Sändebud i förb: de Rijke / kom
ma tillsammans vthi Erchebistops
Stadhen Upsala / och icke lång
ther ifrån är en stor steen på
slätt / then ther aff ålder är vthi
Sveriges Inbyggjare kalla
worden Morasteen / och runt
omkring honom äro tolf Jord
fasta stenar / någhot smärre till
seende: På hwilken ort förb:
Rijksens Råd och Herredage
män plåghade församlas: The
stigher en förnämligh fram aff
Rijksens Råd / framställandes
medh en Oration / huru hög
nödigt och anliggiande ther är
för hela Rijksens och thes Inw
nares Friheter och bästa skul
at komma öffuereens om en Ko
nung och Föreståndare / tilika som
aff theras Försådher på samma
steen /

steen / medh hwilken stadigheet 47
wardt betefnat / försichtelighen
plågade och rättas / förmenan-
des them i gemeen / at the frjwillo-
telighen med itt fritt Waal / then
the för godh ansåghe / måtte ut-
töra : Swarföre hassua the
ther til icke någhot långt betänco-
kande taghit / vthan then ther
altijdh hassuer syns at hassua
främia och winlagdt sigh om ge-
mene bästa / Rijsens ähra och
beröm / fridh och enigheet : Then
som i sin Privaß Regering in-
gom hassuer warit förnär / then
ther vthi Krijgh öffuer Siender-
na Segeren offtast behällit has-
uer / then gemene mans behagh
och ynnest igenom sins lessuernes
sticketlighheet bekommit hassuer /
then ther altijdh hassuer haste
Lagh

48 Lagh och Rätt för öghonen / och
then som älskat haffuer Relegio
nen och Gudztiensten: The
war medh hela Ständernes Za
och Samtycke Hyllat och för
Konung vthropat.

Och at thetta haffuer warit en
gammal sedhwane vchi Konungar
nas Hylling / jämwäl i flere Land
orter än som i Swerige / the ther en
besynnerligh heemligheet vnder sam
ma steens stadigheet förstodho / gif
wer oss vchtryckelighen Witness börd
ehen Siälenske Historie Striffuaren
Saxo: I förtidhen (sägher han)
när the gamla någon Konung
medh Baal vthföra skulle / Så
haffua the warit wane at stå på
Jordfasta stenar / och ther giffua
sin samtyckie / och vthropa then
them syntes / Och igenem the
stenars stadigheet på hwilka the
stodho / Theras handels D

tyggelighet tillkänna gifswan 49
Des.

Så haffue the icke heller på alla
åhrsens tjdher sådane beprydlighe
Kongelighe Crönings höghetjdher/
fordom warit wane at celebrera:
Dehan vthi then Almennelighe Dis-
tingz Marknadz höghetjdhen/ som
af Drottning DJSÄ är nämdd wor-
den/ hwars första vchsprung wåre
Sådherneslandz sanfärdighe Antis-
quiteters förwarare Olaus / medh
thetta effterkriffne / Klarlighen til-
känna giffuer.

Thet är en besynnerligh ort
(såger han) vthi Sweriges Kij^{Lib.}
les Erchiebiscops Stadh Upsa^{cap.}
la/ at hålla Marknad på Jisen/
genom hwilken strömer een stoor
Å / then thet medh tiock
h^s öffuerlagd ligger / och är es-
som offstast vthi Februarij begynn-
nelse så hård frusin / at hon kan
en dräfligh Solkestara sampe
E medh

50 medh öliar/ och allahanda föp
waror vphålla: Samma
Marknad hassuer vthi förti
dhen varit/ och ännu i vår tiidh
warder kallat Disting: Thet
är then försichtighe Drottning
Dises Ringstadh: Thersföre/
at när then Nådheriska och hög-
begåffuade Dvinnan hade förf
farit/at then outhsäyeliage Sola
ka skaran wardt vthaff en tåm
merlig hungers nödh swära plå
ghat / Thersföre at Jordennes
frucht och grödha/ wardt genom
Himmelens hårda owådhet förf
därffuat/ igenom hwilket Solket
stodh i en stoor hungers nödh/ så
hassuer hon thet rådhet angiff
uit/at man heller igenom lätt et
hoop vthwålia måtte/ som skul
le begiffua sigh vthaff sitt Fäder
nesland/

nesland / och sökia sigh i godh ⁵¹
fridh och enigheet booställe i an-
dre Landzorter / och när the them
haffua funnit / skulle bruka medh
flit heller än som the effter en
part oråtrådighes omilde an-
slagh och doom / skulle taghas aff
dagha.

Men at tagh åter må kom-
ma til förbemälte Tysmarcknader
så sagher tagh / at alla Norlän-
derne / och theas omiliggande
grannar / haffua effter itt oäm-
skiffteligit märckie och wiss tidsch /
thenne Marcknad stadigt achtat
och hållit / effter thetta sättet:
At then första Nymånadz Sull-
måne (som skeer en dagh medh
een halffnatt / effter S. Tree
Konungars dagh vthi Januarii
Månad) skulle them en wiss och
E ij ortwif

52 otwiffuelachtigh tijdh förestriff-
ua / på hwilken the allmänligha
til förbemänte Märcknad på thet
samma rumet som wäl allom
nogsampt kunnogt war / skulle
komma til sammans: Doch skul-
le the then tijdh haffua vthi acht-
at the sin Köphandel skulle driff-
ua then nästföregångne daghen /
på honom och effter honom / men
när Männen han togh aff / så skul-
le the hwar komma heem igen til
thet Land rådhen han kommen
war. Men the waror som the
emellan sigh bytt hadhe / haffue
warit allehanda slags kosteligha
Stinweror / vthaff mång slags
åthskilleliga diwr: sedan och silff-
uer tyg / til bordz och Drinnors
omäteligha prydning: Säsom
och allehanda Sädh / Malm /
Järn

Järn och Koppar / många slags 53
Klädde / ther til och åthstilleliga
Maatwaror: Hwilket alt the
haffua effter itt skälighit köp /
och icke effter någhon wiff
wiche / sigh emillan medh itt
godhwillighit samtycke förp
trad.

Medhan rå Sweriges Konun
gar haffua hafft Upsala vthi så
stoer acht / at the ther esomffotast /
haffua welat sigh Cröna lätit / så kan
iagh migh samnerligha icke tilfyllest
förundra / at ingen Christen Konung
förra än som then mächtighe Mo
narchen / Konung Gustaff / förutan
S. Erich / haffuer sigh ther effter sin
dödh welat lätit begraffua: Utan
bort i Warnhem / Alwastra / Wreta
eller och Wadhstena Klöster: Så
kan iagh icke heller förstå / thet för
någhon annor orsaak wara skeedt /
vthan för Erchiebiskoparnas högh
modh / som haffuer Konungarnas
bedherligha begraffningar / som med
E. 19 rätta

54 rätta borde skee vthi Vbsala / warit
till förhinder.

Thet siwnde Capitel.

Om Vbsala Stad: läghenheet/
sedhan han til then Christeligha
troo wardt omwändt.

När nu the ädle Swea och Göt-
tha Landskapen / hadhe vthi
Trytusende år / vthi thet
grossua affgudiska mörkret och wils-
farelsen / jämmerlighen warit inwef-
wadhe / så haffuer then Allmechtighe
Gudh vthaff sitt Barmhertigheetz
säte / nådhelighen sedt til thz Nord-
ländska folckens ynkeligheet / och
lätt sin Barmhertigheetz strimmor
skina öffuer them / i thet han hafuer
vthaff sitt Himmels Säte then sans-
skylligha troon vthi the Swenskas
hierta inuimpadh / så haffuer han nå-
dhelighen then Affgudiske willfarel-
sen förkingrat: Så haffuer icke
thet Nordlänkska folckes förwägret
eller försakat thenne Himmelske kal-
lsen / utan haffuer strax then game-
bla

bla Zednisse Lampnekunnoga Kyrc- 55
lian förstördt / och thes Affgudeliga
wederstyggeligheet medh rötter vp
rycke / och hannu sedhan nästan een
halff mål ther ifrån / hoos the höggar
som Konungarnar wistades / Doma
kyrcian vpbygd / then man ännu
på thenna dagh ther seer : Om hwilla
kens omskiffning / flytning och byga
ning / Doctor Ericus Olai sålunda
skriffuer.

Vthaff första begynnelsen
är then orten kallat Upsala / men
sedhan Gudharnas dyrefan tå
dhan wardt bortflyt / och then
helghe Treesaldigheetz Kyrcia /
ther sammastädhes vpbygd /
wardt thet rumet kallat *mons
Domini*, thet är / Herrans härge /
Os något lüctet ther efter säger han /
När then Christna troon här i
Riket blef stadfast / war aff them
thz rum hoos förbenämde höggar
til hwilke / som förbemält är / Ro
E iiii nun-

56 nunga Sätet war transfererat/
ther til vthwaldt / at man thet
Doomerectian fundera skulle:
Men vppå föresagda Rampur
kunnogha ort/ som the tree Gu-
dhars dyrckan och thetas Kyr-
kio i Hedendomen war i floor/ se-
dhan som then wederstyggheligha
Affgudadyrckan war tådan med
rötter vpryckt och fördriffuin/
wardt sedhan vpygdte then H.
Treefaldigheetz Kyrckio/ the thet
och på thenna dagh står widh
macht, Sannerliga / thet war
och icke heller otillbörlighen / at the
then helghe och Gonskiffceliga Tree-
faldigheetz dyrckan/ thet sammastå-
des sedhan vprättat och förordnat
haffua/ all then stund thet tilförens
ne dyrckades the tree fäsängie Aff-
gudhar: Såsom och på thet/ then
eenfoldigha och oförfarna Meniga-
heten icke skulle tänckia/ at the slem-
ma Affgudiska wederstyggheligheten/
skulle

skulle vthi Vbsala höghelighen och es
 wärdelighen bliffna vpphållen / och
 denne sedhan ther ytterlighare wör-
 da / så hafwa the gamla wåra för-
 sädher försichtelighen på its annat
 ställe Domkyrckian vppbyggia låtit /
 och ther vthi någon tydh Gudstiens-
 sten vpphållit / ther som thesse sãm-
 effterföliande Biskopar / ordentelia-
 gen hwar effter annan Kyrckian för-
 restådt hafwa / nämligen / Seuering /
 Nicolaus / Sueno / S. Henricus /
 Copmannus.

Men så haffuer then stormächta-
 ge Swerigis förste / Konung Carl
 then Siande / och then höghborne
 furste Hertigh Viff / dömt thet nä-
 stan at wara sålsampt / at thet höga
 lofligha Konunga Riket Swerige /
 skulle ytterligare vthaff Erchiebisco-
 pen i Bremen / någhon Biskop helle
 och någhra andra Andeligha Rätter
 och Stadgar befordra / hafwa the
 förthen skul / så begått hoos Alexan-
 drum then Tridie / på swe vti Room /
 at een höghlärde Man Stephanus
 benämnd / Som war en Munc vthi

52 Alwastra Clöster / måtte blifwa vth-
walde och förordnat til Erchiebiskop
i Upsala.

Ifrån thenne Erchiebiskop Staffan
hafwa Otto Biskopar med stör-
sta loff och beröm / Erchiebiskops sä-
ter i Upsala förestådt / alt in til then
berömlige Biskop Solkes (Johannis
Anali Son /) hwilken när han til Er-
chiebiskopsdömet vpsatt wardt / haf-
wer thet förordnat 8. Caniker / ännu
doch thet hafwa warit fyra tilförens-
de; Ther til mz hafwer han all möd-
och arbete hafte ospardt / i thet Dom-
kyrkian måtte warda transfererat;
Och på thet man beskedeligen och vt-
tryckeligen må wetta / huru then ko-
stelige Upsala Byrktobygningen haf-
wer tilgått / huru hon hafwer warit
bygd och stått i byggning / så och hu-
rulunda hon til öfwersta tappen och
gaslarnar är vprättat worden / så
wil iagh hennes omständighetter vt-
aff första begynnelsen vprepetera.

Högblöfligh Konung Swerker
then andra / hafwer medh stoor å-
stundan beflögtat sig / thet Swer-
ges

ges Rike måtte medh någhot heber. 59
light Erchiebiskops Säte blifwa be-
pryde / så hafwer han förthen skull
Domkyrkionnes grundwaal / vthaff
Marmorsteen / nåstan på samma rum
och stadh / ther thet hedniska Affgu-
dha Templet tilförna hade stådt vti
floor / lägga låtit : Men han bleff
oförmodeligen genom dödhens hastige
borttryckt / at han then berömlighe
byggningen icke kunde tilfyllest fulla
borda : Men S. Erich som thet Rone
Helighe Sätet effter honom beklåde
hafwer / wardt och vthaf samma nge
betaghen / til at vprätta thet härli-
gha hofset / och hafwer vthi en kort
tidh samma byggning / som vthaff sin
Antecessore wardt kätsteligen begynt /
alt vp til taket beprydeligen vpbuilt /
then ther sedan som then berömlighe
Konung Erich / war genom een otill-
börligh affgång aff dagha taghen / i
Tryhundra år ther effter neppla-
gen kunde förfärdigas : Och år hög-
bemälte S. Erich halshuggen wor-
den på Christi Himmelsfärdz dagh /
på samma rum vthi Vbsala / ther nu
(Kon

604 i Konungs Trågårdén rinner een
lustigh Källa / öfwer hwilken hafwer
fordom warit vpbyggd itt skönt Cas
pell aff huggen steen: Sedhan och
altenstund / han effter sin Konungs
geliga tilbörliga ähro och dignitet/
icke ännu wardt begrafwen på thet
rumet som S. Erichs Cappel i Ubs
sala står / hwilket efter honom nämnd
är / och sedan som the Danika (the
ther then helige mannen dräpitt haf
wa) woro aff Upländingarnar och
Hälsingarnar öfwerwundne / och
nästan alla til dödz slaghne / och
grund nederlagda / på the orten som
sedhan wardt aff Stendernas rooff
vpbyggd Danmarcks Kyrkia / hwil
ken siet namn ther vthaff bekome
mit hafwar / så wardt hans Konge
liga Lijt / vt aff then snöpliga graf
wen vptaghit / och sedan vthi gamb
la Domkyrkian / medh thes digni
tez tilbörliga behör hedherligha be
grafwit: Sedhan thet nästan för
hundra år sedan när Erchiebis
kops sätet blef flytt / wardt vptagit
och vtil itt förgylt Skrin förwarat.
The

Om Erchiebiskops Sätets
flytiande.

MER wij wele åter komma till
föreb: de Erchiebiskop Folkie/
hwilken efter sin försichtighees
togh vthi betänckande/ at then för-
nämsta Swerigis och Göthis Dom-
kyrckia war på itt wansynlighie och
trängt ställe belägen / så begick han
thetta ärendet/ om Domkyrckionnes
förändring hoos then stoormächtige
Konung Waldemar / At vthi Söder-
löpings haldne Riksdagh/ med alle
Ständernes samtyckie vthi gemeen/
bleff bewilligat/ at Domkyrckionnes
flytning medh thet aldräförsta skula
le raghas förhänder.

Swarföre när then ädle Erchie-
biskopen således Konungens och ges-
mene mans samtyckie ther til bekom-
mit hade/ hafwer han strax förskickat
bref til Alexandrum Påfwen i Rom/
och hafwer fått hans tilstånd ther
til: Ty han strax skreff Biskopen i
Westråås itt bress till / ther medh
han

62 han honom allwarlighen befalte / at
når han orsakenne granneliga ofwoer
wåghat hade / och them aldeles rått
måttiga befunnit / hwil Erchiebisko-
pen och Upsala Capittel hafwa be-
gårat / at Domkyrckian och Biskops
Sätet skulle warda transfererat / så
skulle han i Påwens namn effterlä-
ta them at flyttia Domkyrckian / til
Östraarnus eller Furingaåds.

Men then försichtige Erchieb-
iscopeu hafwer icke länge förtöfwat /
vthan try åhr ther effter / som han
fullmachten ther oppå i Riktzdagen
bekommit hade / som war thet Tusen-
de Twhundra de siutijonde tridie åhr
ret effter war Salighgörars tidh /
then 4. dagh vthi Julij Månadh /
hafwer han vthi Konung Walde-
mars / Riktzens Råd och Ridder Skap-
pes / såsom och otalige mångas bådhi
Andeligas och Werldzligas närwar
åsyyn / Domsätet til itt höghacht
rum / medh stor prachte tillijet
medh G. Erichs been bortflytt / och
them vthi een Tråchoor förwarat
som nånbor licet tilförenne / emillan
wararna

murarnar ther i Doombyrkian vp: 63
byggde war/och samma gängen wigd.

Och när som thenna Löghegden
effter theras begäran war fullkom-
nat/ så hafwer thenne berömlige Er-
chlebiscopen medh allo flijt trachtat
at fullkomna thenne Byggningen/
then ther doch mång åhr effter Er-
chlebiscop Solpes bödh/ vnder Er-
chlebiscop Larß aff Trögden/ thet
tusende fyrahundrade Trettifende
sämte åhret efter Christi Börd/med
stor bekostnat bleff fulländet/sedan
och wardt vthaff honom och Biscop
Thomas i Sorångnås/ vthi många
Ryffsens Ständers närvaro/ effter
en gammal sedwana och bruk/ S.
Larß/S. Oluf/och S. Erich/ til åh-
ro consecrerat och wigd.

Och i medlet rijdh wardt Jung-
fru Mariæ och S. Peders Byrktor/
sampt med Gråbrödra Clöfret ther
opbyggde/ så wardt och Erchlebis-
cops Hofet medh stor bekostnat
i Obsala/ genom Erchlebisckop Jo-
hanuis Haquini befordran/ thet Tu-
sende fyrehundrade Trettifonde åh-
ret

ret effter Christi födhelse vpygd
 Ther til war och Capitrels hwses/
 på Domkyrkie Gården vprættat /
 hwilket i wår tjdh är förwjdghat
 och til Academia förändrat / thet
 Ungdomen i Bocklige Konster skole
 warda vpruchtade: Men i förtjden
 hafwer Academien på en annen ort
 warit belägen / thet man klarlighets
 wtas thetta effterföljande Capitrel
 bewärkia kan.

Thet Nijonde Capit.

Om Upsala Academiae begyn-
 nelse: Huru och på hwadh tjdh hon
 först vpkommen / och sedhan
 widh macht hällen är.

Gffter thet at thet syntes thet
 Höghborne Furste och Herre/
 Her Steen Sture thom åldre
 aldeles icke wäl stå / at thet beröm-
 lighe och mächtighe Swerigis Rike
 skulle wara vthan Academia eller
 Högh Scholes fördeel och nyttig-
 heter / haffuer han förthen skull gå
 til råd3 med then försichtige Erchte
 biskop Jacop Olphons i Upsala
 huri

huru man må ther vprätta een Aca-
 demia. När Erchiebiscopen then be-
 römliche Furstens loflige begäran och
 åstundan nogha hadhe förnummit
 och höghelighen prysat / så hafwer
 han ett allmennelighit Prestemöthe
 sammankallat / i hwilket Möthe blef
 medh alles samtyckie för gort ansedt
 at Academien ther vprättas skulle :
 Ther til hafwa the vthaf hwart Bis-
 kops Sticht Läsamästarnar hwar
 effter sin wärdigheet / sitt rätte vns-
 derhåld och inkomst / åhrligen medh
 Godh wille tilförordnat.

Men efter thet ther til syntes as
 behöfwes then Romerske Påfwens
 samtyckie och Privilegier / så förstics
 både the strax aff samma Möthe en
 Canik ifrå Obsala til Room medh
 Breef / som heet Ragwaldus Inge-
 mundi / hwilket Sixti then fierde /
 Påfwens vthi Room / fullmacht så-
 lunda bekommit hafwer / at Obsala
 Academia samma fröheeter och Pri-
 vilegier hafwa skulle / som Academia
 en i Bononien hade / som woro san-
 nerligen store / och the woro vthgif-
 ne och

S

66 ne och Kristna åhr efter Christi börd /
Ett tusende Fyrehundra de Siutij
Sep / then tredie Martij.

Swarsöre hafwer Erchebiscop
Jacop strax nästföljande åhr / gått
til och begynt at fundera Academien
och hafwer han ther öfwer vthaff
Påfwen i Room / sampt medh sine
Successoribus blifwit til en ewärder
ligh Academiae Cantzler förordnat /
och vpbyggde han Academie bygning
ganska herligen medh starka Mu
rar / Windbroo / och medh Per
tar / och rundt omkring med en stark
kan Ström aldeles wäl bewarat /
på thet rummet hoos Konungz Quar
nen ther Konungens Söghequart
nu ståår / och thet Capel aff then stor
måchtige Konung Johan är vpbyggd

Men i begynnelsen när Religio
nen på nytt bleff reformeret här
Swerige / så bleff Upsala Academi
förlagd / och thet åhreligha vnderhå
let henne ifrån taghit / och sielf
bygningen eller huset / sampt med
Jungfru Mariae och S. Pedher
Rycktor / såsom och Gråbrödra Clo
stra

Året bleffue sedan nedhreffne till Vbsala
 Slog Grundwaal / hwilket steds
 de thet Tusende Semhundrade fyra
 artonde och Ottonde året / sedan
 Christus lät sigh födda. Men när
 höghlöfligh Konung Johan bekom
 Regementet öfwer Sweriges Riket
 så blef åter Academien på nytt i Vbsala
 upprättat / och stodh thet een tid
 i floor / men sedan bleff hon flydt til
 Stockholm / sådhan hon åter effter
 salige Konung Johans dödelige aff-
 gång wardt igentallat til Vbsala /
 och bleff thet rikelighen bådhe medh
 underhåld och Privilegier försörgd /
 och aff then Stormächtighe furste
 och Herre / Konung Carl then nion-
 de / Swerigis / Götthis och Wendis
 nu regerande Konung / år effter
 Christi Börd / 1595.

Man wil icke heller hafwa förra
 hättic / at thet och hafwer warit icke
 Collegium uti Vbsala / förra än som
 Academian thet upprättat wardt / v
 hwilket hafwer warit många unga
 personer / och tappra Ingemia / utaff
 Vbsala Sticht / the thet i Bockliga
 Sij Konster

Konster / hafwa Kommit sigh tåmlig
 före / och på thet the måtte yterli
 gare framhårda / och fara fort vth
 sina påbegynta Studier / wordo the
 til Paris Academia förskickade : Och
 effter the medh sin egen bekostnad
 icke kunde the blifwa skälighen v
 håldne och försörgde / så hafwa the
 bekommit sin boning och wissa til
 håld / samt medh alt hwadh the at
 nödrorffrigheet kråffde / så länge
 the sina studier fallåndat hade / vth
 ett stort Steenhwß the sammastå
 des / hwilket then höghlårde och adl
 M. Andreas Prost vti Vbsalath w
 lens Syster Israel / S. Brites Bro
 der togh til åchte / Hafsver medh en
 dråpligh stor Penninga Summa
 köpt för the Swenska Studenters
 behooff / samt medh några omli
 giande Steenhwß / och lustiga Trä
 gårdar / vthi Ormegrånden thet
 Paris / och åhr effter Christi börd
 Ett Tusend Twuhundrade Try / vth
 E. diebiscop Nicolai tindh / thet gif
 wit til Vbsala Biskopssticht med
 thet wilkor som förbemålt är.

Doch omsijder / såsom vthi föres
 sagda Mōee war beslucit / at hwars
 och icke Biskopasticht / öfwer hela Ri-
 ket skulle hielpa til at hålla Läsens
 Starenar vppe medh nödhörffte
 Vnderhåld / så hafwer Erchiebiskop
 Jacob Olphonis allenast vthaff Ube-
 sala Domkyrckia (vndantagandes
 Biskops stichten) åhr 1504. förorda-
 nat / til honom som war Doctor och
 Professor vthi then helga Skriffte /
 Sextijs Stockholms Marck / Do-
 ctori Juris Syretije Marck : Hår va-
 thaff kan man t. arligen förnimma /
 harn rundeliga Professore vthi Ube-
 sala then tydh hafwa varit vppes
 håldne : Andoch man seer at thet icke
 är något ringa Vnderhåld / som hans
 Konglighe Maesttat på then tydh
 them nådheligen förlånt hafwer: Så
 wiltom wij och alswarlighen / hans
 Guddomliga Maesttet hafwa om be-
 dit / at har sikh til åhra / och then
 Christeligha Religionen til stadhs-
 stelse / Academian och alla Scholar
 vthi wåra kære Sådhernesland / the-
 t her åre som bygdernas Sådeshws /
 S ij wårdes

70 wårdes såbhe länge och wål widd
mache hålla.

Thet Tijonde Capittel.
Om Upsala Ganiker/och Dom-
kyrckionnes Chorer/som vthi för-
tijden ther varit hafwa.

När man nu hafwer talat om
Upsala Academia/wil man och
Portelighen om Domkyrckionnes
Ligenheter någhot framställa / vthi
hwilken första Biskop hafuer heet
Severinus / oc första Erchiebiskop
Stephanus / första Proost hafwer
heet Bero / och Erchediekn Polcho/
then ther sedhan bleff Erchiebiskop/
hwars Broder hete Benedictus/och
war then första Canik / then första
Prebendar war en som heet Olaus
Halstant/ Och hafwer ther varit 14
Prebendater vthi Upsala: Ther haf-
wer och i Domkyrkion varit Sexton
Altare/ och Tolff Chorer/ the medh
årskilleligha heigons namn hafwa
nåmde varit / ibland hwilka hafwer
 varit Jungfrw Mariae Chor / ther
nu then Stormåchtige Konung Gus-
taf/

skaf / sampt och hans Familles Bes
 grafning beprydiligen och kosteligen
 är vprättat: Sedan S. Nicolai och
 S. Catarinae Chor / vthi hwilken nu
 ligger begrafwen S. Birgittae För-
 ålder / Birger Peerson medh sin hua-
 stru / Ingeborg / hwilkes Graf medh
 en Pröfwesteen är öfwertäckt: Men
 thenna konsteliga vpbyggda Sejerens
 som är miet för Konung Gustaffs
 Graf / wardt medh Erchiebiskop Ja-
 cops bekostnadt vprättat / vthaff en
 Munk från Wadstena Clöster / som
 hete Petrus / then ther war en mär-
 keligh Astronomus / och kostar Siu
 hundrade Mark Penningar. Och
 är theta nu korteligen / effter lägen-
 heten / om then äldste och förnämste
 Sweriges Rikes fordem Huswouda
 Stadh författat / och hwad som iagh
 hafuer tillbaka satt om Upsala handa-
 lingar / skal widare vthi min Andeliga
 Erönka blifwa införde.

Thet Elloffte Cap.

Om Sighruna Stadh.

PÅ then rüdh som Konung Erich
 then Ottonde / Konung Erich
 S iij Sägers

72 Sägghersälles Son / öfwer Swea och
Götha Ryken regerande / så hafwa
tree förnämlige och namptunnighe
Städer här i Norlanden warit / så
so n Doctor Ericus Vbsaliensis thet
witar / ther han beskriwet Konung
Erich Stenckils lefwerne : Här uti
wårt Land (sägher han) hafwer
warit tree namptunnighe och
store Städer / nämliga / Sig-
tuna / Björköd och Scara.
Zwarföre fölter nu medh rätta / at
man i thenne fem Huswudstäders
beskriwelse näst Vbsala handlar om
Sigtuna : / bådhe för thes gamla
wärdigheet / såsom och för thes äl-
derdom skull. Ty thenna Stadhen
blef aff then mächtige Sweriges och
Götes Konung Sigge / uppå thet
Tusende och Fierde året effter werl-
dennes Skapelse först funderat / så-
som Johannes Magnus medh thes-
se effterföljande ord thet witar :
Konung Sigge / hafwer låtit
effter sitt namn oprätta Sig-
tuna Stadh vth medh Måleren
på 166

*Lib. I.
cap. 7.*

på ett låghligt rum / at han skul-
 le wara the Swenska til ett be-
 qwämligit wårn för Ehstarnas/
 Sinnarnes / och andra Östern-
 ningars infall / som offta plåga-
 de förhåria the Swenska bygdē.
 Och hafwer thenna Staden / medan
 som thenne Gudhelige Swenske Ko-
 nungen låffde / med all flit sikh hål-
 le til then sanna och oförfallade
 Gudztjänsten. Ty sielswe Konun-
 gen hafwer haffde en reen och sann
 Gudz dyrckan / medan han war then
 helge Mansens Noe Sonasons So-
 nason / Ubbes Son / som war Noes
 Sonasons Son. Men när then gra-
 da Konungen widh thet Tolffte åh-
 ret / öfwer fyre hundrade effter then
 Almåchtigha Watusloden / bleff ige-
 nom then oundwåkeliga döden bort-
 rycke / bleff thenne Stadhen sampt
 medh hela Landet inwefwat vthi ett
 försträckelighit Affgudhadyrckares
 mörker.

Och til thenna Zedniska fåfåns
 Beligheet och ogudhachtigheet bleff

74 Oden som war öfwer hela Werlden
en namptkunnigh Trolkarl / i effrete
kommande tijdher / en vthsprüdhare
och stadhfästare / hu ilken medhan
han i Sigtuna en lång tidh wistades /
förde vthi sitt ogudachtigheets mör-
ker ganska illa / icke allenast Florlän-
derne / vthan och nästan heela werl-
den / såsom thetta klart är til seende
af Martheo Monasteriens / oc Saxo-
ne Grammatico / och aldrabäst aff
Johanne Martini then Morgieske
Crönikes trogna vthrolckare / hwil-
kes berättelse lagh vthi mitt Amphit-
heatro medh thenne mening berce-
ligen författat haffuer.

pag. 10

Ther aff then för sichtig-
Man Oden / när han lusta som
aff itt Wårde Thorn förefåg /
at the Solckriste Affgudiske Pro-
vincier skulle medh tijdhen komma
vnder the Romeres oof / så fick
han them vnder sine Bröddheres
Regemente: Och han sielff med
en stor hoop Folk / som och woro
i sam-

I samma råddogha / och tolff Do-
 mare / som woro the förnämliga-
 ste Riksfens Herremän / och kal-
 lades Drotner / såsom och medh
 sin Hustru Frigga / och medh si-
 ne Barn / togh sigh före til at vp-
 leeta och intagha sina Förfäders
 Rijke / som war i Norlanden ned-
 satt. Swarsföre drogh han in i
 Ryßland medh en stoor macht /
 och när han thet lyckfamligen ha-
 de infrächtat / fick han thet sinom
 Son Boo til at regera: Ther
 om then Danske Saxo mycket
 effter sitt sätte fäfengelighen vp-
 dichter. När nu Oden i Ryß-
 land thetta framgång fick / drogh
 han medh Step öfwer Haafwet
 och kom til en Öd i Danmarck
 (Odensö) som och aff Odens
 förra Boning sitt namn ännu
 i dagh behåller. Och när Oden

76 en litle tisd hadde wiskas i Schles
wisk och i Holsten/ och hadde aff
een Trollkonas floothet/ som he
te Gefion/ grant forfarit Swe
riges Landz fruchtsamheet och
degligheet/ satte han sin sine sø
ner til at förestå Holsten/ och
skyndade sig hastigt til Swer
ge/ och satte sig midt til at boe en
godh tindh i Siguna. Och mee
dhan Oden war i Trollkonsten
mycket forfaren/ så at han en lij
ten tindh kunde til the Landzskap
som långde frölegne woro/ och
komma så snart tillbaka igen/ och
spåka Haafzens stormande med
itt ord/ och fara öffuer Haafwet
och stora sidar på een hudh/ som
han sammanladde lijka som en
Lårffpacka/ och mycket annat
göra/ som war öffuer Menne
skens naturis förmodgenheet/ fick han
sig

figh ther igenom itt Guddoms 77
rychte och wördning hoos the ew
fälliahe Swenske.

Och haffuer han icke allenast
hoos the Swenske / vthan nästan öf
wer hela werlden / fått en Guddoms
ligh wördning / thet förb:de Danske
Scribent wicnar medh thesse efers
följande ord: Men när Oden *Lib. 3.*
(säger han) hade fått een Gud. *fol. 23.*
domiligh ähra / war han i alle
Landzändar så högt achtat / at
honom alt folck så emoot togho /
såsom itt liws wore komne i werl
denne / och intet rum i werlden
till war / som icke lydde hans
macht.

Och thet at Oden måst haffuer
haft sitt tilhåld i Ujala / kunde man
och samma Saxe indragha till wites
hwar man icke tilförenne om samma
ärende hans witesbörd indraghit
hadhe: Doch ändade han sin lifsz
tjd i Sigruna / såsom then Norske
Cros

78 Crönikan thez töltnar med these ord
Dden bleff dödh i Eigtuna the
Swerige/ oc bleff ther vpränd
medh stoor åhro/ och medh mykit
guld och silff/ och iw högredelen
aff Eldzboten vpgiet / i thes hö-
gre wärdigheetz grad/meente the
honom i the andra werld ibland
Gudarna warda vpsatt.

The tölffte Capitel.

Om then Rampnkunniga Ha-
bors Slätte som är strax wid Sigro-
na / såsom och sielffne Histori-
an om honom och Sig-
mill.

Gster thet iag wäl troor / at then
Historian om Habors Slätte oc
Signils Elskogh / ingen snarast
sagde / okunnog är / som i the Swens-
ke och Danske Crönikor / och i the
gamble Rämpe och Elskogz Wäfor
någhorlanda förfaren är. Therföre
om iagh wille ite gansta wäl knöoge
ärende förtälis / på thet iag icke wils-
le Läs

le Läsaren ledsam wara/ meente lag
 thesse Histories repetering låta
 tillbaka stå/ och fortfara i mitt före-
 haffuande. Doch allthenstund at
 thessa Historien icke gemeen allom
 som Crönikorna icke haffua/ Kunno
 år/ synes migh som Authors vth-
 toltare år/ wara rådelighic och nye-
 tigt sielffua Historierne för the een-
 fallige obeläsne at framställa/ hwil-
 ken sig effter Laurentij Petri Verto-
 tij Erchiebiscops i Upsala relation
 också haffuer.

Habor haffuer warit Konun-
 gens Son aff Norge/ och Sig-
 nil Konungens Dotter i Swe-
 rige/ som haffuer warit een gan-
 ska degeligh Jungfru: Hwar-
 före hon och hadhe många wäl-
 digha Furstar och Herrar til
 Frijare/ ibland hwilka Habor
 haffuer warit en/ then hene haf-
 wer hållit ganska fâr: Baars
 och så til medh honom/ at han
 kom

80 som sielffuer medh Jungfrw
til taals/och bleff här medh snart
tilsånande/så handlat och öfuer/
talat emellan them/at the gjorde
compact sikh emellan / och loff/
uadhe hwar andra sin troo / at
the stole leffua och döo med hwar
andra/ och när som thetta com/
pact wardt någhorlunda them
androm heines Frijarom fun/
nigt/ibland hwilka war en Tyff/
Surste benämnd Helgiser/så haff/
ua the stämpat tillsammans/at
the komma kunde Habor vth/
Konungens ogunnst/ och meente
sikh thes låghlighare the medh
åthseilia funna theas vptånda
kärleek/hwilken doch oöfuerwin/
neltigh war/ och när Habor föo/
Konungens wredhe i någon tisd/
haffuer warit borta / och hans
saak icke båretre stod i Konungens
gård/

gård / tänckte han wäl / at han
 medh Konungens wilia ingen
 wähu på förbemälte Jungfrew
 haffua kunde / then han doch öf-
 uermåtton får hadhe / och hon ic-
 ke thes mindre honom / o msee de
 at han vthi hennes Fadhers o-
 gunst kommen war / tänckte för-
 thenskuld / huru han med någon
 list kunde bekomma hennes lifs-
 ligha umgånge / och flädde sigh
 så vthi Dwinsoleka flädher / giff-
 andes sigh til tjänst vti hennes
 Frewstughu / ther the kommo vti
 taal och umgånge medh hwar
 andra / hwilken en kort tid skede
 der ty han doch omsidher wardt
 genom någhra speyare vprögd /
 och oförmodeligen hoos henne
 (doch icke vthan stoort manslag)
 arripin / och strax dömdet til
 Galgan. Och när Signild
 G sågh

82 sågh igenom fånstret / at Gal-
gan war vpreest i hwilken Ha-
bor hängias skulle / och sedan icke
te vthan stoor hertans sorg / fick
see Habor at ledhas ther til gal-
gan / tänckte hon på theras Sör-
bund / och på thz / thz skulle allom
funnoget wara / huru stoor lär-
leek hon hadhe til honom / gick
hon strax til och stack Elden på
Huset / ther hon vthi war / och
brände sigh sielff vp / medh sinne
Zungfrur och Ternor / ther til
och hela Konungsgården. Men
tå Habor fick see Elden / för-
märckte han wål hwadh på fät-
de war / och wardt öffuermåttom
gladh / och badh them hastas
sigh til döden / ty nu kan iag på
thenna werlden icke längre leff-
ua (sadh han) medhan iagh
seer henne för mijn skuld dö-
med

med hwilken iagh gärna hafuer 83
welat leffua och döo/ ther medh
han så gladhelighen warde vp
hånadt.

At förthen skuld theenne förtalbe
Historis omständigheter / aldeles öf-
woreens Kommer medh sielffue rum-
met / eller then wälkunnoga Habors
Blåth / som ligger harde widh Sig-
tana / medhan iagh om förbenämde
Stadh här handlade / syntes thet icke
te wara slökt / at iagh om then namne
Kunnigha ort här handla skulle / och
förtalde Habors Historis och hån-
else medh rummet / så mycket sannin-
gen likemårtigt finnas kan / collacines
Och thet aldranäst för then
saak / at then Seländiske Sero va-
dan all sanninges likheet / föregiff-
er / at theenne vnderlighe Kärlecks
och trooheers gärning / i hans Land
Danmark skeedt är / emoot hwilket
alle omständigheter / och sielffua ru-
met annars wittnar. Ty föruthan
the / at then Eskogs wifsan som om
Habors och Signils namnkunniga
G 4 Kärleek

14. Härleek långo förre gjord är / wistna
om Saxonis Histories wilsfarelse och
dicht / kommer och then trogne the
Swenske antiquiteters ransfakar
M. Laurentius Petri Neritius Er
chebiscopi i Upsala / här till / och igen
nom wisse teken och bewijs upträd
then Danske Scribentens lögni i sin
Crönika effter thetta sättet.

In vi. Denne är then Habor
ta A-Historia forteligen författat
müdi. Hwilken Saxo medh många och
R. och prydelige ord vthförer: Men
hos oss här i Sverige / går för
itt annat taal om thenne Habor
hwilket och klart är tilseende
gamble Kämpe oc Elstogzwilke
som ther om fordom gjorde är
Nemliga / at Habor ick hafst
warit en Swensk född / vth
Norske / och Signil Konungens
dotter i Sverige / men Habor
Konungens Son i Norge / oc
h

han i Upland icke långt ifrån 29
Sigtuna på een Slåth / som än
idagh aff honom kallat warder /
och ligger twårt öfuer / widh en
By öfuer siöni Håtuna sochn /
som kallas Söresigtuna / ther fore
dom RDN Bagzgården leghat
haffuer / är vphängdt worden.
Huru kan då vara sanningen lått /
at Zabor haffuer böte sin Elskogh i
Danmark?

Ja / migh är thet nyys aff troos
wärdige Mirniskior berättat / at en
Bonde för fåå åhr / på samma Za-
bors Slåth som ligger och med Näs-
laren / haffuer vpgressit aff Jor-
denne en Galgestack / på hwilken Za-
bor widh wår Saligheets åhr 222.
bleff vphängder / och honom må-
gom wöjsat. Och giffuer thet icke
liten troo til min mening / at aldeles
günt emoor förbenämde Slåth hafs-
uer warit Konungzgården / ther Za-
bor bleff förrådd / gräpen / oc dömd
til dödh / twårt öfuer Ån til at
vphängias. G iij Och

Och haffuer man till tet klart och
 vppenbart tingz / ör swar / thesse witt-
 nesböd / om Habors Släch och Hä-
 tuna Konungz gård / aff Sigtuna
 Stadz lägenheet indragha welat / till
 hwilken lagh mitt taal igen wänd
 wil.

Thet Trettonde Capitel.

Om Sigtuna Stadz lägenheet
 sedhan han war til Christens
 domen omwändt / och
 huru han bleff förs-
 örd.

När then Gudhelighe Konung
 Erich Stencild / Erich Segers-
 fels Son / regerade i Swerige /
 kom then Guddomligha konstapern
 Lius öfuer Sigtuna Stad af frem-
 mande Land igen : Ty förbenäm-
 de furste sände på thet niohundra
 de sierte och fyretionde åhret effe-
 Salighetennes födelse / en hederlig
 Lagaction til Erchiebiscopen i Bre-
 men / och fick två anseelige och
 lärde Biscopar in i Riket Adelwar-
 dum och Stephanum / igenom hwil-
 kas flijt then sköna Stadhen Sigtuna

ne bleff till then ewigha Saligheez 27
wägs ledhsagar / såsom then beröms
lige wär Göchiske Scribent thet be-
tyghar medh thenna ord.

S. Adalwardus bleff vnd. *In Me*
fängen aff Konung Erich / som tropli.
allredo war Christen / och *Xij. Lib. 1.*
sens Herremån / ändock the wo- *Pag. 9.*
re Hedningar / medh allsomfö-
sta äbro i Siguna Stadh / ther
honom så myten wyrdning aff
allom bleff bewist / at han icke
annars aff them bleff vndsängen
än S. Påwel aff the Galater /
hvilken ther han om them skrif-
uer sägher: *Gal. 4*
I haffuen mig vnd-
fänget såsom en Gudz Engel / så-
som Christum Jesum / och om thz
hadhe kunnat stee / hadhen i vth-
riffuit idhra öghon och giffuit
migh. Ty en tijdh / när then S.
Adalwardus höle Gudztidn.
S iij sten

88 sten/ offrade soldet medh en så-
dana Gudheligheet och lustig-
heet thetas skäncker på G. V. D.
Altare / at vnder een Massa
wardet räknat til hwarino Marco
ter Silff aff icke mycket Golt vps
offrade.

Men när Hundrade och Elloff
år woro framledne / bekom then
höghlöflighe Konung Stenckid aff
Erchebiscopen i Bremen Adelwars
dum then yngre then han strax förs
ordnade til Biscop i Sigruna / och
bygde ther een Doomskyrckio på thet
rum som nu Stadzens Prästegård
är / ther ännu sielffua Kyrckian står
som aff S. Peder nämnd är / hwilken
nu hwar dagh begynnar lura och fal-
la. Men i framtidhen bleff Dom-
kyrckian i Upland flyttat til Obsa-
la / och för Inbyggjarens mycken-
heet / såsom och Köpmåns ympniga
tillökning / bleffuo än ther öffuer tre
Socnakerckior bygda i Sigtuna / icke
bland hwilke S. Larse Kyrckio sägs
haffua varit then förnämligaste :
Then

thē andre / sō blef kallat S. Niclas 89
Kyrkio / haffua twānne Kyske Rōp-
nån vpbbygde / til at ther hålla sin Kät-
terst Godz tjänst wid macht / Men S.
Oluffz Kyrkio haffua Borgarenat
med theras egen bekostnat vpbbyggt /
hwilken länge sådan aff ålder hadhe
förfallit / om icke R. Johan i vår tyd
benē botat hade : Doch år så hon som
thē andre tre så behållen / at hon fale-
ken oc vndergången år all sō närmäst.
Ty hōr Sigtunaboar medh flūt sigh
ochta / at icke förbde Kyrkior medh
theras fall ihjållså theras Suggor
oc Rōhr / som ther dagligen hålla sin
Måssa / thet wore them wål en stoor
ladha. Men en part galnas råte
förvänta lön / som icke skåmmas at
gå i the rum sina Jårafåttor / Jå-
båås / Stall och Swijnastiyor / thet
som Gudz Salighgörande ord måns-
gom til Saligheet år predikat / och
mång högblöflige Swenske Konung-
ar och Furstar / sampt andre oralt
thē Herremån i sina grassuar hwij-
as och förwånta thenna werlden-
nes sijdsta dagh oc then ytersta Daa-
G v swenens

90 swens lwoth. Therfore står i the
na dagh allenast then Dominican
ske Klosterkyrckian behållen / tådt
och oskamferat i Sigtuna / hwilket
sedhan the andre åre förfalne /
worden til Sochnakyrckio / oc år me
en lustig Kyrckegård / hålst om som
martijden omgiffuen / så at lagh för
sanno menar / at nåpliga i hela Sw
riges Rike en måkan finnes : För
hwilken skal the Sigtunaboar icke
ringa prüs wårde åre / såsom the an
dre ther emoot / åre til thet höghsk
lastande / igenom hwilkas Kyrckie
gårdar en heel Swijnahord drifuet
och the dödhhas been medh sine ty
ppgraffuer.

Men at lagh må komma til Sig
enna Stadh igen / så befinner lag /
han år ifrå sin förra Mayestees
Macht och Rikedom beröffuat
widh pass widh thet tusende itthus
drade Otoritye oc siwnde åhret :
På then tydh föllo the Ryssar / Est
och Careler medh itte stoort antal
Folk och Skep / ganska grymme in
Melaren igenom Agnesitie Ström
förra ån Stockholm funderat war
o

och slogho Erchebiscope Johannem 93
thial på sin gård Almerstech/ och Es-
stadhe Eld på Sigtuna / och vpa
brände honom helan. Aff hwilken
olycko han sedhan aldrigh mera kunn-
de huffundet vplyffta / och komma
til sin förra lägenheet igen / in til
thenna dagh/ ther han igenom sien-
dens wäld och Eldzens glupskeet
så illa bleffförstördt. Thet iagh om
Sigtuna Stad / som fordom war
Ryfsens huffundhstad / och en här-
ligh Stad / wille vptäkna / menans
des thet i mijn allmanneligha Reli-
gions Book / och i mijn Politiska
Chronologia widlöffsigare til at bes-
kriffua.

Thet Stortonde Cap.

Om Scara Stadz begynnelse/
och huru han vthi Hedendomen
haffuer varit siad.

Dhe gamle Westgöthe Lagh-
böcker göra medh rätta Scas-
ra til then äldste Stad i båga-
ge Gøthalanden. Ty han är lessret
then märckelighe Gøthi wår Croni-
ke

1093.

92 te Scriffnares witenesbörd) wist
thet år ifrå werldennes begynnelse
tusend niotiyo tree/ funderat/ och
med kostelige hros vpbygde worden

Lib. 2. Scarin (sågher han) haffuer

Cap. 7. Scara the Westgöthers Stadh
på itt rum/ som med siö och kær
mächta wäl förwarat är/ så för
sichteligh vpbygde/ som hans ef
terkommander honom oförsichtel
ligen haffua låtit förfalla oc för
siöras: Et henne war the gam
ble Götha Konungars Sätte
Och när förbenämde the Swenskes
berömlighe Scribent medh itt slätt
taal hafuer tillänna giffuit/ hur led
des thet Konungzligha Mayestes
Sätet vnder Konung Inge först
wardt stadhfäst/ beryghar han om
sifder thetta om the Göthers Huff
undhstadh: Thet hadhe oc på
then tiid mycket warit aff nöden
ne/ at man hadhe beseede the bär
ste orser i Götha Rijken/ oc giort

te Bestwet / om man skulle sättia 98
Konungasätet hoos Ostgöther-
na eller hoos Westgöterna: An-
doch at Scarin länge sådhan
Scara Stadh / then han effter
sitt namn nämbde / wille hålla
för alle Götens Hufuudh och
Drottning.

Zwar före medhan man både aff
thenne Witnesbörder och andre fle-
re görlighen kan förnimma / at then
oöffuerwinnlige Konung Scarin haf-
uer Scara Stadh först funderat / oc
til sin fullkomlighet vpbogde / oc ef-
ter sitt namn nämpd / så förundrar
lagh migh / aff hwadh grund Saxo
then Roskiliske Biscopen betygar /
at Scara Stadh aff en i örewisladhe
Möröffuares oc Kränckiares dråp /
som på thet rum skulle hafua stede /
sitt namn fordom skal haffua bekö-
mit: Andoch man icke stoorlighen
må förundra / at han til the edhle
Swenskes hån mycket vpdichtar /
ther han i sine Crönikor söker alchth
til

94 tilfalle / til at beståla medh många
feel och lyter the Gøthers åbro / för
hwillken last honom wår håfsteige för-
swarare Johannes Gothus straffat
och vchwislar.

Men at Scara hafuer warit the
Gøthers huffuudstadh / och af Ro-
nungasåret nampnkunnig / kan man
ther til tagha itt klare teken aff thet
Posteligha oc starcke Aranås Slott /
som ther hert hooz ligger / hwars
hårligheet / starckeheet / sigur oc leg-
ligheet / Claus Magnus medh itt
sanfårdige raals pincell hårligheten
affmålart hæffuer. Thetta Slot-
tet (såger han) hade hæfte rundt
omkring sigh alle the låghenhe-
ter som någon tiidh Menniskio-
boningar aff Gudh sigh ønska
och bekomma funna. En på en
siddha / Wåster och Norr / hæff-
uer thet then store och Fiskriike
sidn Peter / för Konungzligh
Bordz fråsligheet: På then
ano

andra i Söder / ligger wiidt vth 95
te träckiot och blötte sänckedyn /
som öffuerdraghit är medh litet
gråås och buskar / ther ingen kan
gåå vppå / vthan then som medh
foten listet trampar ther på / så
siunker han strax nidh. En then
ther på kommer han siunker nidh
i then blöta oe boenlösa gytian /
och borta bliffuer : Och thz för-
than löpa ther många diupe dijk
lika som ådhror igenom kårret /
och förtagha wåggen til Slo-
tet / så at thet wore aldeles omö-
gelighit at komā annars ther til /
än medh många krolar öffuer en
stor hop broar / som ther fordom
40. warit haffua / och thenne
trögheten är ther lika om kal-
le Winteren. Men på then
Öster siidhan giint emoot then
första Slozporten / tijt man af-
lenast

86 lenast medh en wāgh föma lutt
de/liggia ganska lustiga āngiar/
och fruchtsamma ātrar / Slot
tet til hugnat / så ac man ingen
bättre gāffus aff naturen sig öm
ska mätte.

Thet Fāmpionde Capitel.
Om Scara Stadh sedhan
han wardt Christen.

SAncte Sigfrid sägz försanno af
haffus först inympat then
Christna Troon i Scara In
byggtares hertta/nār han thē mäch
tighe Konung Oluff Skotekonung
hoos then Scadhen medh thet helga
Döpelse watnet döpre / såsom för
nämde Auther thet wienar i samms
Capitel medh thenna ord :

Förthen skuld syntes thetta
Slottet stå i sin lyckosāma floor/
widh thet āhr Christi 955. tā thē
hōghmächteighe Konung Oluff
medh thet wedhernampn Skot
konung/

onung/blef döpter aff S. Sig: 97

rid Erchiebiscopen aff Zorch/
om aff Engeland til at predika
then Christeliga Troon til sam-
ma Konung Oluff igenom Ko-
nung Ellerdz eller Mildredz för-
maning och begäran förreste:
Hwilken och någon tjd hölt til
på thetta Slottet/ til thes at en
annan Konungz gårdh benämd
Hwosebny/ för samma S. Sig:
frid och hans Clercker bleff op-
bygd: Och när thet skeedt war
underwiste han Hedningarna
och Affgudhadnrekarenar i then
Catholiska Troon och döpte
them.

På hwilken tjd och så then nyste
älskande Biscopen/ och han twissfvel
haffuer Scara Stadz Inbyggjare
förde til then samma Gudz kunska-
pen. Sedhan igenom hwadh tilfäl-
le förbenämde Gudhelighe Konung
haff

98 **H**affuer lätte byggta Dommkyrckian
Scara Stadh / giffuer M. Adamus
sanfärdeligen med thene ord tilkännat
I Unwanni tidh / medhan the
Christelighe Konungen i Swe
rige Sluff wille sina Underfö
ter omwända til then Christin
Troon / beslijtade han sigh til the
högsta / til at förstöra Vbsala
Kyrckio och Affgudhadyrckan.
Och medan thz Hedniska Folket
fruchtade sigh thesöre / gaffuo
Konungen waal / til at vthwäl
ia sigh then bästa ort i hela Ri
ket / om han wille bliffua Chri
sten / för sigh och sina Christin
them han plantera wille / icke
tvingandee them i frå sin Gudz
tjänst. Hwarföre vthwalde
han Westergöthland / och funde
rade Scara Dommkyrckio / vthi
hwilken then första Biscop estet
Un-

Unwanum wardt Turgotus. 99

Thenne Historien fullfölter Albertus Crancius i sin Metropoli altså: Turgotus bleff til then förste Biscop i Scara aff Unwanos Erchiebiscopen i Bremen/ efter then Christeligha Konung Oluffz begäran förordnat / och vohförde allwarlighen sin Legation ibland Hedningarna / och wan medh sitt arbete Herranom Christo twenne edle Gøthiske Folk.

Och på thet sista siel han en godh ändelycht / och bleff begraffuen vthi Bremen i S. Peders Kyrckio.

När Turgotus hadhe fått Biscopshatten på sigh / döpre han twanne Konung Oluffes Söner / som honom födde woro aff hans Concubin / nämligha Emundum och Amundum / hwilken i Döpselsen bleff kallat Jacobus. Swara före fara the långt ifrå sanningen / som föregiffua / at then Stormech

100 tighe Konung Oluff skal i Döpelset
wara kallat Jacob.

Men när Turgotus bleff dödh/
folgde honom i Biscops kallet As-
munder / hwilken som ladde til Scara
Biscopsäte Mylesheda ågor;
Men then elloffte Biscopen effter
Asmunder Odegrim / lát aff sielssua
grundwalen mykit kástelighare och
hárlighare vpbyggia Scara Doom-
kyrckio / til hwilken byggning hwar
Bonde omkring hela Scara Stiche
måste giffua til hielp fem öre.

Doch aff alla Scara Biscopat
haffuer S. Brynolphus som war aff
thet Edla Goldunga Sláchtet / och
i Aderton áhr i Paris haffuer stude-
rat i Booklighe Konster / aldramást
beprydt Scara Doomkyrckio oc Bi-
scopsgård / bádhe medh byggningar
sásom och medh inkomster och Kyrck-
tiestrodh. Men igenom hwar
tilfálle hans fadher then Wálbor-
ne Man Her Algot / haffuer honom
satt til at lára Booklighe Konster /
synes migh höghelighen wara aff
nödhenne / at hárt tilkánna giffua.

Thet

Then mächtigha Solckunga 102
Slächt lät sigh äthnöya medh sine
Adelige Aner / them the aff sine föra
fädher ärffdt hadhe / och förachtade
alle Bocklighe faculteter / och gaff
us sigh och sine Barn til onyttigha
och fäfänge öfningar / så at then wä-
se Konungen Magnus Ladulåas
Intet allmenneligt Rall them bruka
kunde. Hwarföre lät han sitta
thetta Solckunga Slächtet / och up-
togh ringa Män / som woro lärde och
förfarne / til the högsta Ambeter i
Riket: Thet thetta Solckunga
Slächtet höghelighen förtrödt / och
sände Erchiebiscop Jacob aff Obsa-
la / och Biscop Bengt aff Linköping
medh sine klaghomål ther om til Ko-
nungen / hwilke Biscopar Konung
Magnus thetta swaret gaff / som
man aff Johannis Magni sanfär-
deligha Metropoli / vch draghite
haffuer:

Thet i ährewördighe Bi-
scopar aff oss begära welen / thet
wele och skolom wij effter wäret

192. Konungzliga Kallvthan någon
förmåning göra/ ty eliest höllo
wij oss icke såsom våra Under-
såtens Konung / vthan såsom
theras fiende. Doch är här
itt/ thet idher sampt medh oss bör
at betänckia/ at vår Konungzli-
gha Mayestheet och Sweriges
Rike mera igenom Förfare-
heet/ mera igenom wijsheet och
förstånd/ såsom oc mera igenom
dygdet än Adelskap warder be-
prydt. Så wette i wäl sielssue
at störste delen aff vår Adelsgh
så förhålla/ at han synes mycket
mindre bekymbra sikh om sin
äbro än wij: Ty the Edles
äbro oc betöm är/ at vundfih onde
sedher/ och beflista sikh om dyg-
den/ ingen göra wäld/ icke röff-
na en annars/ icke förtryckia the
oskyldige/ förswara the fattige/
främia

främsta rättwijsa/ och intet göra
 igenom ondt vpsåat och omild
 gärning emoot **GDZ** eller
 werldzligh Lagh: Sådane E-
 delheets gärningar haffue wi
 sannerligha/ aldrigh thetas til-
 börligha åhro förwågrat:
 Swarföre om the för thetas
 Herkomst; Edelheet wilia wara
 sette öffuer andre / så måghe the
 befljta sigh til at öffuergå andre
 ldygden/ eller iwo åth minsto wa-
 ra them lijte/ och måghe the thet
 wist troo/ at wij aldrigh så wille
 fare / at wij giffue större prijs
 then så fånga Edelheten/ än then
 vprichtigha Dygden. När
 nu Biscoparna berättadhe
 Solekungarna igen then wijsa
 Konungens swar/ så besinnade
 och gillade en part aff them at
 thet så sant war / och sette sine
 H iiii Söner

914 Sønner til lærde Preceptores
som them skulle lära i Bookligh
konster och sedher / och allting
förfarenheet / hwilke sedan kom
mo heem aff fremmande Scho
lar så wällärde / at många aff
them i Sweriges Rike bekläddes
the högsta digniteter och ämbe
ten: I bland hwilke then för
nämligaste war S. Brynolf
phus / hwilken i Aderton år v
thi Paris med all flit lärde then
H. Scrift / och ther vthi lärde
andre.

Men wij wele komma til Luff
wudhstaden Scara igen / vthi hwil
ken föruthan Doomkyrkian fordom
woro tw Clöster / vthi hwilket icke
there the Dominicanske Munkar
boodde / i the andra the Franciscan
ner / såsom thet och mycke annat /
om Scara Kyrckios läghheter /
ale skal bliffua tilkänna gifmit
Scara Biscopars Cronika / then
lagh

lagh här effter i een synnerlig Book 105
will låta vthgåå.

Thet Sextonde Capitel.

Om Biörcköö Stadh och thes
lågheheet i Hedhen-
domen.

Thet Fierde Rumet ibland
Sweriges Ríktes Hufvudh-
städher behåller sigh medh rät-
to Biörcköö Stadh / som fordom
aff Ríkedom / Macht och Inbyg-
giare war mykt berömligh / hwilken
når han först funderat bleff / hafwer
fått sitt namn aff en hårlig Biörck-
keland som ther hoos lågh / och i He-
dendomen icke blef afhuggen : Hwil-
ken Lund ån idagh warar / och gif-
uer ymnigh wedh åth fyre Bønder /
som ther nu allena på Gön boendes
åre. Och thenne Stadz låghligheet
afmålar M. Adams medh sin na-
turlighe färgor.

Biörcköö (sågher han) å *Lib. 1.*
the Gøthers Stadh / mitt icap. 50.

N o Swer

106 Swerigeliggandes / icke långt
ifrå then Kyrckia / som mycket
nampntunnogh är för GVDz
tjensten skul / och kallas Vbsala /
på hwilket rum sigh stracker in i
Norr een Wijs och aff thet Bel-
tiska eller Barbariska Hattuet /
thet är Ålandzhaff / och gör en
önstande Hamn för thet Bar-
bariska Folcket / som omkring
thenne siön rått boor: Men
thet är mycket farlight för them
som icke wetta thenna Siöslä-
ghenheet. Ty the Vidreckdeske
bliffua offta förrastadhe aff siö-
röffuares infall / som thet förmy-
tit äre / och när the medh Macht
och Wärior icke kunna göra
them Nootstånd / så anslå the
medh listighe puz at bedraga
Sienderne / och sänckia nidhi
siön store förborgade steenhopar
öfo

fuer hundrade eller flere Stadier 107
vidt/ther är til tree Milor eller
Hes föröffuer/ ther medh the så
hgh sielffuom som fiendom haff
na giordt itt fahrligit resande.
Och medhan thenne hamn är
all tryggast för alle Swenske
Bortor / plägga tistlända alle
Danste/ Norrmåns / och Sla
bers/ såsom och the Ghurländers
och andre Schtiske Land; Step/
och ther sigh emellan handla
medh äthskillighe nödhörffrige
Wahror.

Hwarföre medhan then Bremia
Camiken bewijsar här medh så vp
penbare ord hwar Biorcköö Scadh
haffuer legbat / och medhan M.
Andreas Velleius Superintendens i
Suehland honom för någhre år se
an haffuer aff mörkret vpgraffuit
och medh förklarade meningar utgå
ett: Så förundrar iagh migh
öfuerlig/hwij at Velleius til Vnno
nis

108 nis leffuerne / som i förnämde M.
Adam war beskiffuit / om Björck
Stadh / som ther näghot omrör
blifuer / theñe sin förklarung tillagd
haffuer: Denne Stadz blott
ta namn är allenast qwart
dagh / och thet föruthan kan
man icke itt tekn ther til wijsa
therfore kan man meera aff
gifsning än aff wisse tekn uu
leta hwar han leghat haffuer
Sedan sägher han och obestadeligen
at näghre Swenske nu i then mening
äre / at Björck dö skulle haffua war
på Gland / ther som nu Björckholm
Slott ligger: Somblighe thet
som Stekeborgz Slott är: En
part skola mena at han ther skulle
haffua warit bygd / som nu ligger
Stockholm. Men sannerligha
haffuer i thz Exemplar / som mig till
håda komit war / ganska wäl tillagd
i brådden medh pennan / til then
Danske Superintendentens narrig
beqwåmligare förklarung / så lydant
des

neptè garrire. Thet är / Thet är
 bättre tga / än dårligha sqwådra.
 Ty iagh troor nåpliga en pile i Swe-
 rige wara / som icke weet hwar som
 Biörcköö Stadh legat haffuer. Thz
 han och säger / at man icke itt tekn
 til honom idagh wissa kan / ther med
 gör han sanningen / effter sitt sätte /
 myctit orätt: Medhan ther hö-
 ghe Steenröös / och i synnerheet
 Konungahwes tiocka wall / medh
 två wjdhå portar ännu i henna
 dagh på Biörcköö wjfsadhe warda /
 hoos hwilket rum ligger en Bondes-
 by / ther fyre Bønder vthi boo / som
 rådhå öffuer henna hela Öön / och
 göra Konungenom i Swerige theas
 skatt.

Men wele wij låta fara hena
 na Danske Mannen / och någhot
 tala om en Tydsk benåmd Jacobus
 Siglerus / som fordom war Pro-
 fessor Matheseos i Upsala Aca-
 demia / hwilken i sine Geographiske
 Taflor / som til Crancij Böcker in-
 bundne äre / om Biörcköö Stads
 Macht

110 Macht och Zärligheet giffuer tet skandant witnessbörd: **Biörckö** häffuer fordom varit en stor Stadh och Riksjens Hufvudstad / som kunde vtrusta til 14000 man / nu är han igenom Krig förderffuat til en Bondbyn och på then tjdh som **Biörckö** war i thenne floor / så galt en mark Penningar fempton lodh Sölf: Och på samma tjdhen blef then Swenske Kong Lagh gjordt och vthgiffwin / som Laghläsare kalla **Biörckö** Lagh.

Thet Siuttonde Capittel.

Om **Biörckö** Stadh / huru han til Christendomen omwände wardt / och huru han wardt förstördt.

Then Christelige Religions / Sådhan är i **Biörckö** först vthgjordt under then Gudhelige / Kong **Biörn** then Tredie / Swenske Kong / på thet ottohundra / the och siuttonde åhret efter menni / **Skors**

Flors återlöfning. Ty förnemde Ro. XII
nung / när han åstundadhe at blif wa
döpt / vthlände han en hederligh
Legation til Keysar Carl Magnus /
igenom hwilken han fick S. Ansgaria
um / som i Corbei war en Muncf /
hwilken när han medh sin predikan
hadhe kommit Konungen och Biörs
född Stadh til then samma Guds
kunskapen / drogh han til Keysaren
tilbaka igen / aff hwilken han bleff
förordnat til en Archiebiskop och
Metropolit medh sine effterföliare
öfwer alle Nordlanden / wedh Bisk
ops Sätet i Bremen.

Swarföre på thet han skulle fyl
lest göra sitt kall / laghadde han sigh
til at omwenda Danmark och drog
tijt åstadh / och när han hade thetas
Konung som hete Eric / medh mys
lit Gold til salighetennes wagh om
wändt / och fick höra at the Swenske
woro igen faldne til sitt förra Afgua
bha mördter / Skyndade han sigh på
nytt til Swerige / såsom Crancius
medh efterföljande ord thet witnare
Strax begärade then oförsträcka
te hiel-

12 te Hielten Konungens förskrifte
och gjorde lödfi från then Danske
stranden och kom til Sverige/
ther som Sluff Eretelia thet
Folts Konung på then tidh hölt
en allmänneligh Herredagh med
sitt Folck i Biörcköo/huilkhen han
igenom Guds barmhertigheet
fann så blijdhan / at effter hans
befalning och Almogens samtyc
te / igenom lottkastande och Aff
gudens swaar / en Kyrckia ther
blef bygd / och allom bleff lof gife
wit at emoot tagha döpsen.

När han nu thetta sin Legatio
ons wårff wedh åhr ottohundrade
femtje otto troolighen hadhe vthe
råttat drogh han til sitt Erchiebis
cops Säte igen / och antwardade sin
Prest Kemberto Biörcköo försam
ling: När nu thenne igenom Hedh
ningarnas rasertj bieff råddhan för
drifwin / bleff Hertiger Biörcköos
Sougde aff Ansgario antecknat i
the

the Christnas Register hwilken i he 113
le siw år manliga i Biorcköö för
swarade then Christna Religionen/
och omwändel medler tñdh många
tusende Menniskior / och gjorde sitt
eget hws til Ryrckio. Men S. Vnno/
som war Erchiebiskop i Bremen /
bleff driffuen aff sitt tilbetroodde
kals macht / och aff thet nñt som han
hadhe til at vthsprjdhä then Christna
troon / til at komma the Swens
kes Ståle wåde til vndsättning / så
som Crancius thet witrar med then
ne ord:

Sedhan effterfolgde han
then stora Ansgarti footspor / Ibi. 2. lib.
3. Cap. 5.
och seglade öffuer thet Tydska
Haaffuet / och kom medh stor
mödhe til Biorcköö som då war
Rijsens Hufuudstadh / tñt in
gen Lärare effter Ansgarium i
siwtio år hassuer driistat sigh
til at begiffua / förutan Kem
bertum allena. Och ligger
3 then

33
I theenne Stadhen in i Landet / icke
långt ifrå Upsala (som nu är
Kijfsens Hufvudstadh / och då
war aff Afgudadyrkan namn-
kunnigh) på hwilket rum en sid-
wiik som löper i Norr / gör en öm-
skelig hamn / til thet folk sö thet
vth medh Siöön råatte boor. I
then hamnen vpstegh Anno
HEXKEN bekännare / och
begynnte tala til Folket medh en
öwanligh Legation.

Sedhan bleff Archiebiskop Uno
no thet näghre åhr til at omwända
och styrckia Siöcköö Boarna vil
then samre Religion / och när han då-
dan wille draga tillbaka til Bremen /
bleff han i thet samma han resa skol'd
dödh i Siöcköö then 15. Septemb.
Anno 963. thet hans Likamen är be-
graffuen / och blotta hufvudet thet
effter förde til Bremen / och begraf-
wit i S. Peders Kyrckio.

Och ifrå theenne tjdhen in til A-
del

elwards then yngres Inkompt i
 Swerige/bleff Björcköo Stadh ö
 belagdt/ såsom thet är tillseende aff
 herra effterföljande M. ADAM
 Bremensis Wicnesbörd: Ta
 rogh Adelward för sijn resor
 gghenheet skuld til Björcköo/
 om då war platt föröddt/ så at
 han nåpligha tefu til Stadhen
 kunde/och man tefe heller fun-
 sinna S. Unnes Erchiebisto-
 ns Graff: Ty intet är vunder
 olen stadigt.

Men tådhen då S. Adelward
 en yngre kom här in/föll i Konung
 encfilds Regimentz tådhen / som
 Oluff Skottkonungs Syster
 : Swartöre medhan ifrå Ko-
 ng Richs then ottondes tådhen/
 der hwilken Adelward then äldre
 Stephanus i Björcköo GVDZ
 bespråkde / in til then berömlige
 encfild/ som medh sijn breff kall-
 e Adelwardum then yngre in i
 REXIAE/ Intet siendeligt in-

116 fall är skeede i Melerne och til the
Nåboare/ förut han tå som S. Oluf
Stottekonung regeradhe i Riket
når som S. Oluff/ för thet at han
fadher Harald Grønste aff Oluff
Modher Sigred hin Rike i Obsal
bleff vpbrändt/ föll medh en stor
Stepsflota in i Mälaren och the
vpbrände och förstörde många Se
dher: Såja en part aff våre
storiesskriffuare rätt/ at Biörkös
S. Oluff är i grund förstördt o
slätt giordt. Här bör man me
rätto vrhrops: O tu grym
Krigzraserij/ som icke skonar någ
Stadz hårligheet/ och icke hafft
anseende til ålderdomen / vha
gör jämljkt / thet högga med
thz låga / thz hårliga med
thet ringa / thz rika
medh thz fatti-
gha.

Om S: E: Ockholms Stadzert/
huru han / för ån Staden ther be-
grüpen wardt / haffuer wa-
rit fatt.

Sedan lagh migh företagha
menar / at någhre Monumen-
ter och Beröm sända til Eff-
terkommanderna / om thenne wår
tids Klampnkunnigha Hussundh-
stadh Stockholm / syntes migh höge-
lighen aff nöddhen wara / at någhot i
förstonne skriffua / hwadh för lägen-
heet på thet rum förra ån Staden
ther bleff funderat / warit haffuer /
och huru thet år nåmbdt wordet.
Ar förthensuld i en lång tidh förra
ån Stadzens grundwal lagder war /
sielffua Holmen / på hwilken Stock-
holm sedhan bleff vpbygdt / aff the
gamble kallat **AGNEFJEL** / **AG**
AGNE the **SWELSKES RO-**
TWIS / och icke aff Ingemar som
en part mena / såsom een gammal
Norsk Cronika sansfärdelighen wit-
nar medh thenne ord:

I iij

Agne

Agne D'Wersson kom till
 Regimentet efter sin Fadher
 dödh / som haffuer warit en mät
 teligh Krigzman: En drog
 han strax til Finland medh it
 stoort antaal folck / och wann the
 vnder sigh / och togh Skialwa
 Frästes dotter sampt medh her
 nes brodher tilfanga / och förde
 them medh sigh rådhan. Sedan
 togh han Skialwa sigh til Hu
 stru / och gjorde ther öffuer it
 stoort Gästebudh / vthi hwilket
 när han bleff drucken / rådde ho
 nom Skialwa / at han skulle sija
 Gullkådth / som hang om halsen
 göra wälfast / at hon icke bort
 kome / hwilkens rådth Konun
 gen strax lydde / och knytte kådel
 wälfast om halsen: Och sielff
 ua Paulunet war vpplaghet vnt
 de

Der ite mörkte trädh i skoghen för 119
skuggan skul / ther Etialwa vns
der trädh vphängde Konungen
när han soff / så at hon smögde
en ända aff itt togh emellan hals
sen och fädhen / och then andre
om en qwist / och drogh så medh
hast bådhe änderna til. När
thenne Misgärning bedrifuen
war / rymde hon medh sitt Säl
skap hastigt til Finland: Men
Konung Agne bleff vphänd på
thet samma rumet / som aff ho
nom sedhan altijdh wardt kallat
Agnescita.

Men på hwilken ort på Holmen
thenne omilde gärningen skeede är /
ther om twisla Scribenterne: Doch
äre the måste i then mening / at then
ne Misgärning skulle wara skeedt /
ther som nu Stockholms Rådhus
ghu står: Och på then tjd haf
wer Agnescitas waric Landfast medh

126 Södermalm: Men när S. Oluff
Norges Konung/ wille föra Krügh
på OLVF Skottekonung/ och kom
medh en stoor flåta Örlighe Skep
ini Mälaren genom thet Norra
Sundet/ som då kallades Stockfunds/
och sedhan han hadhe giordt en stoor
skadha kring om Mälaren med mord
och brand/ åter wille komma tillbaka
igen/ och förnam at vthlopet igenom
Stockfund war honom tilstängdt/
lät han itt stycke Land som war em
mellan Agnesicia och Södermalm/
medh een hastigh mans macht af sin
flotta vpgraffua/ så diupt at han
ther igenom medh all sin flota vnd
kom Konungens i Swerige/ händes
och försäth/ och kom fritt vthan all
skadha i Östersjön: Ther aff
bleff sedhan en storck ström emellan
Mälaren och Östersjön/ som länge
ther efter bleff kallat Konungsfund.
Men the holmen som ligger emellan
Stockfund och Konungsfund twärt
emot Agnesicia/ som Magnus Lae
dhulåås i framtijden gaf the Frans
ciskaniste Munkars wåningsplat/

war

war tå medh ett starkt Blockhws 121
befästet / tådhan een Järnkådth lop
öffner hela Stockfund / som hindrade
Sienderne at löpa in i Melaren / aff
hvilken Kådis / man sedan kallade
Holmen Kådieståår.

Det Nittonde Capitel.

Om Agnesit och Stockholm/
hwadhant the först sitt Namn
bekommit haff-
na.

Sos them som någghot weta aff
gambla Swenska handlingar /
äre tree förnämlighe meningar
om Stockholms Stads Namn :
Ty en part mena honom hafua fått
sitt Namn aff en Stock / hwilken
Sigtuna Borgare / sedhan the aff
the Careler och Esther förbrände
wordo / haffua upfyllt medh Guld
och Penningar / och skett honom i
Melaren / på then mening / at the
han driffna och stadna skulle / the
wille the byggja en Stad / som aff
Sienderna kunde säkrare wara :

J v

hwille

122 Hvilken Stock / när han effter sek
wådt driffuande omsijdher fastnade
widh en lützen Holme i Norrströmen
som idagh warder kallat Swane-
ho men / menathe at Agnesit ther af
skal hafua begynt kallas Stock-
holm: Somblighe / i synnerheet
fremmande Skribenter på hinsija
don hasffuet / föregiffua / at then-
ne wår tidz Husfudhstadh i Swe-
rige / skal hassua fått sitt namn aff
the Stocker eller pålar / på hwilke en
stoor deel aff Staden / litta som Ve-
nedig bygdte år. Men ingen thera
aff thenna meningar synas mig med
sanningen öffuerrens komma: Icke
then förste / ty hon är Sabelachtig /
Ely heller then andre / ty långo för-
re än Stadjes första grundwal lag-
der war / år then Norra Strömen
kallat worden Stockund / såsom aff
thz förra Capitlet klart år / förthen-
skull at ther woro lagda Stockar el-
ler Bomar / för fiende: nas infall /
erwärt öffuer Sundet / som på bådhe
sijdorna woro fästa medh nidersänk-
te Steenkistor: Ther af man en
flack

123
Blar gifning göra kan / at then hola
men som närmäst war wid Bomen /
aff then sidhan vth emoot Saltfön
haffuer varit kallat Agnesit aff
Konungalüket / som ther vprändes
thet förra sagde år? Och aff then
deel / som ligger emoot Norrströmen
eller STOCKSUND / bliffuer kallat
STOCKHOLM.

Men huru the Swenske på then
tjdden haffua kallat then Holmen /
som nu ligger mitt i Stockund / ther
nu Owarnahuset och Konungastala
let liggia / warder aff Scribenterne
icke nämde: Vthan när Stas
dhen bleff bygde på Agnesit / wardt
ther bygde then Helghe Andes Kyr-
tio och Hospital / ther aff / han aff
Stockholms Inbyggjare är här
sil dagz kallat worden /
Helghe Andes Hol-
men.

SSSSSSSSSS

Tha

Handwritten signature in red ink

Om Stockholms Stadz första
 begynnelse/ och på hwad sätt och
 tjdhan först funderat oc up-
 rättat är.

Alfringa begynnelse är/ sanners-
 ligha Stockholms Stadh up-
 steghen til then härligheet som
 han idagh häffuer: Ty på the rum
 som nu synes härlighe Fursters och
 Borghare hws / häffuer man widh
 åhr effter Christij börd/ Tretusend
 Tuhndrade / Fyretio / icke annat
 see kunnat/ än ringa Fiskiarematjor:
 Och then första Fiskiarematja sågs
 wara uprättat aff Biskopens Fis-
 kiare i Strengnås/ som häffuer ifrå
 Tinnelsöo/ för thet at han icke skul-
 le bliffua straffat för sitt orättwissa
 Fiskebyte som han giordt hade/ bort-
 ryndt til Stocklund/ såsom een ge-
 meen sagho thet om går i Swerige.
 Men medhan hwarken Strengnås
 Biskopsdöme/ icke heller förbenäms-
 de Biskops hws/ på then tjd än wo-

ro funderade / så kan then gemena 125
sagon föga wägsheet medh sigh haf-
ua / ligger icke heller myckit macht
oppå / hwem som then förste Jistiare
Matjan oppå Agnesit bygde haff-
uer / när wij allenast såam wetta /
hwem som thenne Stadzens Sun-
dator warit haffuer / then oss war
Swenske Crönike skriffuare giffuer
tilkänna / ther han och förmåler
wichtige orsaker til at fundera Stok-
holms Stadh / på en ganska lägitgh
ort / til itt starcke wärn.

Men thz (sågt er han) synes
öffuergå alle **B I R G E R** Zerls
märckelighe och höghe gärnin-
gar / at han then förnämste
S W E R I G S Rikes Stadh
och Konungz Slott Stockholm
aff grunden opbygde haffuer /
och medh starcke Murar och
wärn befäst / på itt ganska be-
läghet och nödhörffrige såsom
och öffuerrwinlighit rum / så at
tagh

127 sagh wäl troor / at icke någhe
nyttighare aff honom kan wara
wptänckt. En thet är itt rum
som medh strömar på alla sidor
är om besluttit / och så lagd emels
lan Salt och Friskt watn / at
man thz för hela Sveriges Rik-
kes Hamn kalla kan: En för-
re plåghade the Ester / Muscho-
witer / Rysser och Tarwaster / ge-
nom the strömar altijdh infalla /
och igenom lönligh aniof röffua
the Swenska / thet the intet fi-
endskap word förmodande / och
när the stoort mord på Solt be-
driffuit hadhe / kunde the fritt och
ohämde medh stoort bythe draga
ellbaka igen i sitt Land. Men
sedhan Stockholm bygd war /
fingo Borgarenar een jämlich
säkerheet / och fienderna een ewig
frucht

fruchtan/ när the sågho en så o- 127
öffuerwinlig Befästning/ wän-
de the igen i alle Efterkommande
tjdh her at röfua then Swenska
bygderna.

Men thenne Namnkunnighe
Stapulens och Konungzlige Stad-
lens sampt och Slözens/ som emoot
all fiendeligh intrång wäl befastat
är/ första grundwaal är lagd widh
thz åhrleffter wår Saligheet/ Jtts
send tuhundrade sextio/ ther och icke
mindre rum i förstone til Inbygs-
giarenars boning bleff tildeelt/ än
ther nu i thenna tjdh fins at wara/
hwilken låghenheet N. Laurentius
Petri Archiebiscopi Upsala effter
thetta sättet beskrieffuer:

Man skal thet weta / at
Stockholms Stadh i sin första
fundations tjdh icke haffuer så
wiidt warit begripen / som han
nu idagh är/ Vthan på then tij-
dhen haffuer han icke warit stör-
re än

128 re / än then deel / som sedan och to
dagh / innan Murarna / kallat
lat warder. Och eendere aff
thēna Murar war bygdte Östan
til vth wedh Salta watnet som
sträckte sigh in til icke Torn emoot
Järntorget hoos Eöderström /
ther som sedhan Swartmuncka
Glöster bygdte bleff: Och then
andra sträcker sigh vth medh fri-
ska watnet Westan til / och så is-
frå Slottet in til förbenämde
Torn / och innan thesse twänne
Murar boodde då Inbyggjare-
nar: Men i framtijdhen blef
Stadhen så vthwidgat och
på pålar förmerat / som
man honom nu
seer.

Om S: Ockholms Kyrckior /
 medh thesas lägenheter / huru
 och aff hwilkom the först
 funderade äre.

Stockholms Stadh wardt med
 Otto Kyrckior fordom beprydt /
 somblighe på Malmarna kostes
 lighen bygde / och aff them wardt itt
 Cappel på Helghe Andes holmen ala
 dra först bygde / hwilket Birger
 Jerl rådhan förde / til at upfylla
 Slogens bygning medh: Vthi
 hwilkes stadh sedhan aff hans Son
 then S. Andes Hospital på samma
 plaz bleff uprättat / ther aff Hols
 men siet namn fått haffuer / ther
 han än idagh behåler / på hwilken
 fordom och så många Borgare boens
 des wore. Men sampt medh
 Stadzens boningar bleff Sochnas
 Kyrckian uprättat / som tå S. Nic
 las bleff föråhrat / och tå myckie
 wårdhare war begräpen än hon idag
 synes: Ty then Stormåchtighe
 Konung Gustaff lät myckie nedhera
 R ruffua

130 ruffna aff hennes Öster gaffuel för
Slogens bästa skul/ på thet åhr Jes-
tusend/ femhundrade femtije fem.
I denna Ryrckio äre the Högh-
borne Furstar / Hertigh Erich och
Wäldmar/ Konung Magni Ladu-
läses Söner som aff theas Kőzlige
Broder Konung Birger igenom
fångelse och hunger bleffuo dödade/
hardt för Höghaltaret hoos hwar
annan begraffne wordne / om
hwilkes Graff then sköna och stora
Måfings Lufestakan witne bär/
som then Höghborne Furste Hertigh
Magnus Smeek/ til itt ewigt ämin-
nelse/ och wyrdnatz teken emoot sin
Fadher och Fadherbroder / denna
Ryrckio föråbrat haffuer/ at man
skulle honom sättia på hans Fadens
Graff.

Günt emoot theenne Lufestaka/
är en steen i en Pelare inmurat/ aff
Konung Christierns then Andres
Seådthållare/ förra än han på thet
åhret Jettusend femhundrade Twa-
gu itet/ bleff twungen igenom Ko-
nung GÖstoffs mache / at fly i frå
Stock.

Stockholms Slott / på hwilken en 131
betyghande Figur / i en Åals lufnel-
se / then itt Leyon och een Leyo-
ninna medh floorna grüpa / är
uthuggen / med thenne öffuer skrifte /
som vptäcker klarligha the Danskes
sinne emoot the Swenske så lydham-
de :

Der Ael ist fet och ein starcke fist /
Mit ledigen henden is he nicht
gut to fangen / dat is wiß
Wer jm wil verwaren
Ze mot nene Secke edder Bisten
nicht sparen.

1521.

Thet är :

Åalen är en feet och starck
fist / som medh blåtta händer
swårligha kan hållas / then ho-
nom wil behålla / så skal han icke
spara säcker och kassar ther til.
Och icke länge ifrå thenne Pelare / är
S. Jörens Beläte / som sitter på en
Bäst och strödder medh Draken / vp-
B ij fact /

132 **B** sate / hwilket sannerligha ganskt
konstrukt aff en Andorffriske Belåte
Snydare / på thet årh Jesusend fem
rahundrade ottotio niyo / igenom
Steen Stures then äldres bekåst
ning effter itt löffte / bleff vtharb
tat: Hwilken Snydare / när ha
sitt arbete ganska wackert fullkom
nat hadhe / på thet at han icke någo
skönare Belåte på någor annat rum
göra skulle / säggs wera aff then
Herres tienare i Rådskällaren / the
the drucko medh hwar andre / med
en Dagert ihållstucken.

Then tridie Kyrckian i Stock
holm war S. Johannis Kyrckio
then S. Johannis brödherna innom
höllo / hwilken war bygd vth med
Österlångatan / gjunt emoot Ket
tens hus / som fordom hörde Wad
stena Clöster til / aff hwilkes Abbe
tissa Anders Kett thet köpt hadhe
Men Konung Sigismundus köpte
thet til the Papistiske Präster för
fiwotusende Swenske daler / på thet
årh Jesusend / femhundrat / tjuget
fyre. Och icke länge ifrå thet
huset

buset / bygde Konung Magnus 132

Smect the Dominicaners Clöster/
aff thet förbenämnda Stadzens
Thorn/ widh åhr Ittusend tryhuns
drade tretise sex/ på hwilket widha
plaff Konung Johan then Tridie låt
byggia grundwalen til then sköna
Kyrkia/ som man thet nu seer/ hroll-
ten Kyrkio' om han icke igenom then
timligha döbhen hadhe aflidit/ måt-
te haffua vpståghit hela Stadhen til
en stoor pryding/ then Tydsterne
hadhe skolar innehålla. Men the
göra nu sijn Gudzejänst i S. Ger-
trudz Capel / hwilket igenom Tydze-
ske Borghares bekostning ganska
wakert är beprydt. Men Gräs-
muncpholme Kyrckion/ sampt med
thet widhängiande Franciskaniske
Clöstret/ haffuer Konung Magnus
Ladulåas medh sijn eghen bekostnat
vpbyggia låtit/ Anno Ittusend/ tus-
hundrade och femtio: Vthi hwil-
ten Kyrckio han/ effter sin sijdste be-
gären när han döo skulle / bleff be-
graffuen. Soos honom blef Konung
Birgers Son Hertigh Magnus be-

begraffuen / hwilken för then stämp
 ling hadhe giordt medh sin Fadher /
 är på Helgandes holmen halshuga
 gen worden / på Elloffua tusende
 Jungfruers dagh / Anno Ittusend /
 eryhundrade tingu / och på fyre för
 nåmlighe måns aylar aff Ridderka
 pet tijt buren : Hwilkes Graffuar /
 sampt medh Konung Carls then ot
 rondes / som thet strax hoos ligger /
 then Stormechtige Konung Johan
 aff en Konungzligh högheet lät med
 itt hårligie arbete förnya. Haffuet
 och förbenämde Konung Magnus
 ganska hårlighen vpbyggde på Nor
 re Malmen S. Clare Clöster / thet
 han och sin eggen dotter Richissam /
 som war widh sitt Siuende år lät
 infärtia til andra Tunnor / thet hon
 sedhan bleffeen Abbatissa : Men
 Konung Gustaff i thet han fruchte
 de at fienderne bådhe thet vthi och
 S. Jacobs Kyrckio kunde låghra
 figh / Slottet och Stadhen til meen /
 lät han them bådhen i grund nedrüf
 ua / sö någre år sedā igenō Konung
 Jehans then Tridies frjktostigheet
 blef

bleffne igen vpbbyggde. På then 135
samma sijdhän på Malmen war och
vthi the gamblas minne S. Jörens
Cappel/ wed hwilket the Spetelstes
Sivtstughu lägh. Så begynte och
Konung Johann på Södhermal-
men til at vprätta Mariæ Magda-
lenæ Kyrkio / then ännu (ty wårre)
ofullkomnat ståår och förfaller:
Och ther som hans farfadhers och
flere Herremåns Kroppar effter then
omilde Tyrannens Konung Christo-
lerns then Andres Befalning blef-
we vprändte / leet han och byggla-
ste wakert lütet Capell / ther som
Södhermalwoboarna nu hålla sin
Gudztlänst och höra Guds ord. Och
så när gänt emoot thenna Kyrckian
äre tree Steenpelare vpreeste / aff
hwilke then första skal vchwäsa / at
Zuffuudhskalla plafen i Jerasalem
haffuer så långt leggar ifrå Pilati
Kådhw / ther emellan wår Salig-
görare Christus sielff baar sitt kors /
som ther ifrå är til Scadsens Kåd-
hws. Men then Andre och Tredie /
sola vchwäsa huru wjdt wår Frel-

36 serman haffuer gått ther emellan/
söm han vnder Korset nedhsöll / så
söm sielssue vthygne Sijuerne på
Stenarna thz tillämnna giffna/hwilla
te Sreenpelare igenom thetta til-
fälle ther fordoni äre vpreeste: När
söm Tydzskarna en hoop aff sine
SWELTte Medhborgare i Stock-
holm på Råplingeholmen om Tids-
retthiden omildelighen vprände/
vthi Konung Albrechts tidh / så
bleff them Misgerningessmannom
för een boot pålagdt / at the med sin-
eghen vnkostnat förnämde Pelare
vprätta skulle: Hvilken boot S.
Nicolaus Biscopen i Linköping med
een förbannelse förskade / önsköndes
at om twännte infödde i Stockholms
Stadh skulle gifua sigh i Achtenkap
medh hwar andra / them skulle aldrig
någhon lycko wedherfaras til sin
bärning / och at thesse förbannelsen
icke haffuer warte fåfång / läter oss
wål förfarenheten.

Thesse Monumenter hafuer tag
så kortelighen aff gamble handlin-
gar / och vthåffdes Manneminne /
mitt

mitt Käre Sådhernefland til åbro/ 137
och Hufvudhstädhernes i Sveriges
Rykte til een bepröjdelse/ i synnerheet
then Sköna Stockholms Stadh til
berömmelse/ effter tüzens läghen-
heet welat författa och effterkom-
mandomen föråhra: Och är til-
sinnes framdeles mera i linjet frama
komma låta/ om iagh til thetta mitt
arbete wälwillighe Domare finnans
des warder / som migh heller medh
theras wälwilligheet skynda til at
vplysa Sådherneflandet/ än som med
theras förfölielse/ vthi thetta mitt
arbetes lofligha förehaßuande illa
förhindra: Ty iagh tagher migh
then ewighe GUD til witne / at
iagh bådhe natt och dagh intet innis-
ghare och slütelighare haßuer öna-
skat/ än at giffna migh helan vth/
effter mitt ringa förstånd/ til at be-
prusa then Konungzligha Familien
och hela Sådherneflandet / såsom
hwar och en vprichtig min slütiga-
heez domare/ af mine siw bökers ar-
bete afftagha kan/ them iagh i the
twå år / som iagh i Sverige varit

K ♥

haßa

273 hafwer / Ibländ andre swäre bekym-
mer hafwer vehgå lätit : Såsom
och aff andre förnämlighe nyttighe
Böcker / som hwar dagh skynda sig
fort vnder Trycket / Såsom äro the
Stormächtighe Konungars / Kon-
nung Gustaffs / Kon. Erichs och
Kon. Johans Crönikor : The Göt-
thers Byrskie Crönika / ifrå Hedene
domen / och alt fram ät in til Upsala
Concilium : Alle Erchiebiscopars
och Biscopars Crönika / som i beela
Sweriges Rike i hwar Stichte /
ifrå the förste in til thesse närwaran-
de / medh itt Andelighit Authoritet
hafwa förestätt : En Tractat om
the Sextijs Clöster / som fordom-
dagz hoos the Swenske och Götter
warit hafwa : Och til thet sidzsta
itt fullkomlighit Sweriges Adels
Slechtregister / som innehåller mera
än hundrade Slechter.

Men effter thenne Bötters fula
komlighe beslot / behöfwer ännu nå-
gre monumenter / bedher tagh storli-
ghen / hwar och en som sitt fädher-
nesland och the Götters Antiquite-
ter

ter älskar / at ther han hafwer någre 139
stycken aff gamle Handlingar / som
tiena til at fulborda och förklara så
dant arbete medh / wille them til Sæ
derneslandens prüs migh tillåhns
sända : Jagh wil honom igen
föruchan någre Exemplar them
lagh honom ther aff föråbra wil /
lofwa / för hans wälgerning emoot
Sæderneslandet / hans namn be
dherlighen i samma Böcker ihug
komma.

Och wille lagh (sannerligha) icke
fe många Månader tagha til samma
Bökers försårdning / om iagh wore
skild widh thet Academiska Arbetet /
och finge hema itt rolighit rum /
thet iagh länge åstundat haffuer /
hålla migh til thet Historiska Hand
wärfet : Ty then som sepe
handa slags Booklighe ööffningar /
för then Academiska Ungdomen /
bådhe i Collegio och hema hwar
dagh hålla skal / han kan icke
månge ledighe timar haffua til at
sammandragha Crönikor : Icke
thes mindre wille lagh then warghe
fallie

240 falligha och swära bördan tålmo-
digt och gärna tagha på mine skul-
dror / til mine Landzmens ewigha
nytt / hwar icke then leda Affvun-
den / som följer jämligha thet marge
falligha arbetet och ännesweeten /
som iagh för Sådhermeslandet vthe
ståtte haffuer / försambladhe öffuer
migh bådhe vthe och inne lönligha
och skändeligha förfölielser / som gö-
ra migh daghligha thet Academiska
arbetet förswäre på mine arlar / i
thet the listeligen dichte öffuer mig
förraal / til at komma migh vthan
all skuld i hwars mans haat. Men
at iagh icke må låta migh theras
haat och baakdantans förmykt til
hiertat gåå / lättar migh thet vthi /
let gått Samwett / och then kärleek
som iagh haffuer at berömma mine
Sådhermesland / Dygden / som alltid
Affvunden följer / för ständige mans
vprichtighe domar om migh / then
prjs som effter döden är ödödhel-
ligh / och GUDS hämb / som sådane
fallte Menniskior effter theras för-
tjanta lön straffande warder.
Swara

Zwarföre will iagh miggh ännu helan 141
giffua til at tiåna mitt Sådhernesa
land til godho/ mitt Klampns La
wigha åminnelse aff thy
förwist förwåntana
des.

FINIS.

Tandem bona causa triumphat.

Tryckt i Stock-
holm/ af Ignatio
Adeurer.

Anno 1613.

1613

N^o: C. R.

